

Regeringens proposition till Riksdagen om godkännande av Europaavtalet med Rumänien och av anpassningsprotokollet som hör samman därmed samt med förslag till lag om ikraftträdande av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalet och i protokollet

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner det Europaavtal om upprättande av en associering mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater å ena sidan och Rumänien å andra sidan, som ingicks i Bryssel den 1 februari 1993, samt protokollet om anpassningen av avtalet till följd av Finlands, Sveriges och Österrikes anslutning till Europeiska unionen.

Europaavtalet gäller dels frihandeln, dels den politiska dialogen mellan Rumänien och Europeiska unionen. Avtalet innehåller dessutom bestämmelser om bl.a. arbetskraftens rörlighet, etablering av företag, handel med tjänster, betalningar och kapital.

Avtalet innehåller också bestämmelser som anknyter till samverkan på olika områden och till utvecklande och förbättrande av tillhörande regler. Den ledande principen avser harmonisering av den rumänska lagstiftningen till gemenskapsreglerna. Målet är en successiv förbättring av Rumäniens beredskap för en anslutning till EU. Enligt avtalets inledning inser parterna att Rumäniens slutliga mål är att bli medlem i Europeiska unionen.

Enligt artikel 102 anslutningsakten har Finland förbundit sig att från och med den 1 januari 1995 tillämpa bestämmelserna i de avtal som anges i artikel 103.1. Sådana avtal är

bl.a. Europaavtalen som Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater ingått med Bulgarien, Polen, Rumänien, Slovakien, Tjeckien och Ungern. Särskilda protokoll har upprättats om den anpassning av avtalet som måste göras till följd av Finlands och de övriga nya medlemsstaternas anslutning. Europeiska unionens råd antog dessa protokoll den 10 maj 1999 och de undertecknades för Rumäniens del i Bryssel den 28 juni 1999. Anpassningsprotokollet har gjort det möjligt att inge avtalet för formellt godkännande.

I sak innebär protokollen att avtalsbestämelsen i artikel 102 i Finlands anslutningsakt verkställs. Protokollen innebär sålunda inte några faktiska ändringar i de sex nämnda Europaavtalen, utan situationen förblir densamma som vid tidpunkten för undertecknandet av den finska anslutningsakten.

Propositionen ansluter sig inte till budgetpropositionen. Till propositionen hör ett förslag till lag om införande av vissa bestämmelser i avtalet och i protokollet. Avtalet och protokollet träder i kraft när samtliga parter har godkänt dem i enlighet med sina nationella förfaranden. Meningen är att lagen skall träda i kraft vid samma tidpunkt som avtalet och protokollet.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Propositionens mål och de viktiga förslagen

1.1. Avtalets bakgrund

Europeiska gemenskapen har ingått Europaavtal med tio centraleuropeiska länder (Bulgarien, Estland, Lettland, Litauen, Polen, Rumänien, Slovakien, Slovenien, Tjeckien och Ungern). De är breda avtal med delad behörighet och de omfattar dels frihandel, dels bestämmelser om politisk dialog och mera samarbete på många olika områden. Däremot är Europaavtalen inte lika brett utlagda och omfattande som EES-avtalet. I inledningen till samtliga Europaavtal nämns att slutmålet är medlemskap i Europeiska unionen.

Europaavtalen är avtal om associering enligt artikel 238 i EG-fördraget (nuvarande artikel 310 EG). Det är fråga om avtal med delad behörighet, vilka innehåller bestämmelser som omfattas av såväl gemenskapens som medlemsländernas kompetens. Gemenskapen har exklusiv behörighet i fråga om de handelspolitiska bestämmelserna i Europaavtalen. De flesta andra samarbetsområden i avtalet innehåller däremot frågor som också omfattas av medlemsländernas kompetens. Avtalen skall därför godkännas av såväl gemenskapen som medlemsländerna. De är i princip alla av samma typ, men vissa landsvisa skillnader finns dock.

Europaavtalet med Rumänien undertecknades i Bryssel den 1 februari 1993 och det trädde i kraft den 1 februari 1995. I enlighet med artikel 102 i anslutningsakten har Finland förbundit sig att tillämpa det från och med den 1 januari 1995 med stöd av artikel 103.1 i anslutningsakten.

1.2. Avtalets huvudsakliga innehåll

Europaavtalen gäller frihandel och politisk dialog och dessutom innehåller de bestämmelser om bl.a. arbetskraftens rörlighet, etablering av företag, handel med tjänster, betalningar och kapital.

Avtalen innehåller också bestämmelser om samverkan på olika områden och bestämmel-

ser som avser att utveckla och förbättra motsvarande regler. Den ledande principen är en harmonisering av den rumänska lagstiftningen till gemenskapsreglerna på de samarbetsområden som avtalet täcker. På detta sätt eftersträvas successivt bättre förutsättningar för Rumänien att ansluta sig till Europeiska unionen. Bestämmelserna som reglerar samarbetsområdena är mycket generella och syftet är att stödja tillskapandet av institutioner på respektive område samt dessa institutioners verksamhet. Om det behövs kommer associeringsrådet och associeringskommittén att fastställa lämpliga metoder för att utveckla samarbetet.

Europaavtalen administreras av associeringsråd som sammanträder minst en gång om året på ministernivå. Associeringsråden följer genomförandet av avtalen och ger, om det behövs, rekommendationer om ändringar eller kompletteringar. Associeringskommittéerna behandlar på tjänstemannanivå frågor som gäller avtalen.

1.3. Avtalets politiska betydelse

Genom Europaavtalet upprättas en associering mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater samt Rumänien. Ett syfte med arrangemanget är att skapa en ram för dialog mellan parterna för att möjliggöra att det utvecklas nära politiska förbindelser. Till detta hör regelbundna politiska samråd på högsta nivå. Vid dessa kan alla frågor som intresserar båda parterna behandlas för att stödja omvandlingsprocessen och samordna ställningstaganden som rör utrikespolitiken. Unionen och dess medlemsländer för den politiska dialogen med Rumänien i enlighet med fastställda former. På ministernivå förs de bilaterala politiska samtalen i associeringsrådet. För utvecklandet av de politiska förbindelserna innebär avtalet ett bättre institutionellt ramverk på multilateral nivå. Avtalet innehåller också bestämmelser om dialog på parlamentarisk nivå.

Finlands bilaterala politiska förbindelser med Rumänien har utvecklats gynnsamt. Det bör konstateras att de bilaterala politiska rela-

tionerna inte ersätts av Europaavtalet utan att detta utgör en komplettering av dem.

1.4. Avtalets handelspolitiska betydelse

Avtalet kommer att ha nya positiva effekter. Detta beror på att de bilaterala handelsavtal som funnits mellan Finland och Rumänien före Finlands anslutning till EU inte har varit lika heltäckande som Europaavtalet. De bilaterala handelsavtalen sades upp då Finland blev medlem av EU.

2. Propositionens verkningar

2.1. Ekonomiska verkningar

Avtalet upprättar ett frihandelsområde mellan parterna och har sålunda stor betydelse för utvecklingen av handelsutbytet mellan EU och Rumänien. Parternas medgivanden är dock asymmetriska till sin karaktär i den meningen att de av EU beviljade förmånerna är betydligt större än de rumänska. De övergångsperioder som EU tillämpar är också märkbart kortare än de som tillämpas av Rumänien. EU slopar tullarna på de flesta industriprodukterna så gott som genast, inom känsliga branscher inom fem år, medan Rumänien, beroende på bransch, får ha övergångsperioder mellan tre och nio år. I fråga om jordbruksvaror och bearbetade jordbruksprodukter beviljar parterna varandra ömsesidiga koncessioner som man fortsättningsvis kommer att förhandla fram årligen.

På området för ekonomiskt samarbete och handel erbjuder Europaavtalet bättre möjligheter till samarbete och export även för Finland och för finska företag i jämförelse med tredje länder. I detta sammanhang är det inte möjligt att bedöma de ekonomiska verkningarna av agerandet som hör samman med den nya typen av samarbete. Beslutsfattandet som gäller dem sker inom ramen för statsbudgeten.

2.2. Verkningar i fråga om organisation och personal

Propositionen har inga verkningar med avseende på organisation eller personal. De möten med associeringsråden och kommitté-

erna som administrationen av avtalet medför kan skötas med nuvarande personal på det sätt som normal praxis förutsätter.

2.3. Miljökonsekvenser

Propositionen har inga omedelbara miljökonsekvenser. Den syftar dock till en säkrare användning av kärnenergin (artikel 80) och till att utveckla och stärka samarbetet om miljö och människornas hälsa. Avtalet innehåller flera samarbetsområden inom miljövården (artiklarna 81 och 82). Dessutom kan det också antas att avtalet för sin del kommer att bidra till en harmonisering av den rumänska miljölagstiftningen med motsvarande EG-lagstiftning.

2.4. Verkningar på olika nationalitetsgruppers ställning

Propositionen syftar för sin del till bättre rättssäkerhet och jämlikhet på arbets- och sociallagstiftningens område för sådana medborgare i de avtalslutande staterna som vistas lagligen i landet. Avtalet förutsätter bl.a. att medborgare i associeringslandet inte får diskrimineras i fråga om t.ex. arbetsförhållanden, löner eller uppsägning. Man försöker också beakta och samordna pensionsförmånerna oberoende av det land som arbetet utförts i. Avtalet påverkar inte de regler som gäller för inresa i en medlemsstat.

3. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag i utrikesministeriet. Utlåtande har inbegärts av handels- och industriministeriet, kommunikationsministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, justitieministeriet, undervisningsministeriet, inrikesministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, arbetsministeriet, finansministeriet och miljöministeriet samt av Finlands Bank, konkurrensverket och tullstyrelsen.

4. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Med beaktande av Europaavtalens omfång

och det faktum att Europaavtalet med Rumänien har publicerats i sin helhet i den svenska specialutgåvan 1994 av Europeiska gemenskapernas officiella tidning (kapitel 11: Relationer med omvärlden, volym 35, EGT L

357, s. 1) har till denna proposition bifogats den egentliga avtalstexten och därutöver endast de avtalsbilagor och protokoll som är av betydelse för riksdagens godkännande.

DETALJMOTIVERING

1. Avtalets innehåll

I avtalets inledning konstateras att det är Rumäniens slutliga mål att bli medlem i gemenskapen och att associeringen kommer att hjälpa Rumänien att uppnå detta mål.

I artikel 1 upprättas en associering mellan EU och Rumänien och uppräknas associeringens syften.

AVDELNING I

POLITISK DIALOG

Artikel 2–5 beskriver den politiska dialogen. Den politiska dialogen är en betydelsefull del av avtalet och hör till EU-medlemsstaternas kompetens. I artikel 2 konstateras att parterna etablerar en regelbunden dialog som bl.a. främjar en integrering fullt ut av Rumänien i samfundet av demokratiska nationer samt en tillnärmning mellan parternas ståndpunkter i säkerhetsfrågor. I artikel 3 konstateras att samråd mellan parterna skall hållas på högsta politiska nivå när det behövs. På ministernivå skall den politiska dialogen äga rum inom associeringsrådet. I artikel 4 uppräknas andra förfaranden och mekanismer för dialogen. Enligt artikel 5 äger dialogen på parlamentsnivå rum inom ramen för parlamentariska associeringskommittén.

AVDELNING II

ALLMÄNNA PRINCIPER

Artikel 6 och 7 innehåller de allmänna principerna. I artikel 6 hänvisas till KSSE-slutakten från Helsingfors och Parisstadgan om demokratins och marknadsekonomins principer och respekten för de mänskliga rättigheterna. Enligt artikel 7 omfattar associeringen en övergångsperiod på högst tio år, uppdelad i två på varandra följande etapper om fem år vardera. Associeringsrådet skall regelbundet kontrollera tillämpningen av avtalet och genomförandet av de ekonomiska reformerna i Rumänien.

AVDELNING III

FRI RÖRLIGHET FÖR VAROR

Artikel 8 innehåller bestämmelsen om upprättandet av ett frihandelsområde och fastställer övergångsperioderna. Den bastullsats från vilken de gradvisa sänkningarna skall företas är för varje produkt den tullsats som faktiskt tillämpades generellt dagen före ikraftträdandet av avtalet.

KAPITEL I

Industriprodukter

I artikel 9–18 konstateras i sak att rumänska industriprodukter har tull- och kvotfritt tillträde till marknaden i EU-området, med undantag för vissa känsliga produkter som har en övergångsperiod om fem år. På motsvarande sätt får gemenskapen tull- och kvotfritt marknadstillträde i Rumänien för vissa av sina produkter när avtalet träder i kraft. För känsliga produkter inom olika branscher gäller en övergångsperiod mellan tre och nio år från dagen för ikraftträdandet. Artikel 16 gäller den ordning som skall tillämpas på textilprodukter (protokoll 1). Artikel 17 gäller den ordning som skall tillämpas på kol- och stålprodukter (protokoll 2).

KAPITEL II

Jordbruk

I artikel 19–22 bestäms de arrangemang som gäller för jordbruket. För råvaror gäller i praktiken ett tredelat system (bilaga I, XIa, XIb, XIIa, XIIb och XIII) som grundar sig på konsolidering av fördelarna som mest gynnad nation, plus de varor för vilka ingen importavgift utan endast tullar uppbärs enligt gemenskapens gemensamma jordbrukspolitik. För nöt- och fjäderfäkött, andra köttprodukter, frukt och grönsaker samt safter beviljar gemenskapen koncessioner inom ramen

för vilka sänkta tullar/importavgifter tillämpas. På handeln med bearbetade produkter (protokoll 3) tillämpas likaså vissa tariffmedgivanden. I artikel 22 bestäms att en skyddsklausul (artikel 31), som gör det möjligt att tillgripa ensidiga skyddsåtgärder om det behövs, skall tillämpas på handeln med jordbruksprodukter.

KAPITEL III

Fiskerinäringen

Artikel 23 och 24 innehåller bestämmelser om fiskeriprodukter. Artiklarna innehåller ömsesidiga koncessioner för vissa fiskar (bilaga XIV och XV).

KAPITEL IV

Gemensamma bestämmelser

Artikel 25–37 innehåller de gemensamma bestämmelserna för handeln mellan parterna. I artikel 26 bestäms att inga nya import- eller exporttullar eller kvantitativa restriktioner kommer att sättas i kraft. Om beskattningssmässig likvärdighet för parternas produkter bestäms i artikel 27. Enligt artikel 28 hindrar avtalet inte att tullunioner upprättas. I artikel 29 ingår bestämmelser om undantagsåtgärder. I artikel 30 regleras dumpning. Artikel 31 innehåller bestämmelser om importstörningar. Artikel 32 innehåller en klausul om otillräckligt utbud.

Artikel 33 gäller statliga monopol som skall anpassas så att det fem år efter ikraftträdandet av avtalet inte föreligger någon diskriminering mellan parterna. I artikel 34 bestäms om skyddsåtgärder. I artikel 35 finns en bestämmelse om ursprungsregler (protokoll 4). I artikel 36 uppräknas undantag som är motiverade av den allmänna moralen, den allmänna ordningen eller den allmänna säkerheten. Artikel 37 gäller särskilda bestämmelser som skall tillämpas på handel mellan Rumänien å ena sidan och Spanien och Portugal å andra sidan (protokoll 5).

AVDELNING IV

ARBETSTAGARNAS RÖRLIGHET, ETABLERING, TILLHANDAHÅLLAN- DE AV TJÄNSTER

KAPITEL I

Arbetstagarnas rörlighet

Enligt *artikel 38* får rumänska medborgare som är lagligen anställda i en medlemsstat inte diskrimineras på grund av sin nationalitet, beträffande arbetsförhållanden, avlöning eller avskedande. Även en arbetstagares make/maka och barn har tillträde till medlemsstatens arbetsmarknad under den tid arbetstagaren har rätt att arbeta i denna. Undantag utgör dock säsongarbetare och arbetstagare som kommer till landet med stöd av bilaterala avtal enligt artikel 41. Detta hindrar dock inte att medlemsstaten tillämpar en bestämmelse som eventuellt ingår i ett bilateralt avtal enligt artikel 41 och som är förmånligare för arbetstagarens familjemedlem. Enligt artikel 38.2 skall Rumänien garantera motsvarande rättigheter för unionsstaternas medborgare som är lagligen anställda i Rumänien och för deras makar och barn, som är lagligen bosatta i Rumänien, om inte annat följer av de bestämmelser som skall tillämpas.

Enligt artikel 59 avser avtalets bestämmelser inte fri rörlighet för arbetskraften, utan varje enskild medlemsstat skall genom uppehålls- och arbetstillstånd ha rätt att bestämma om associeringslandets medborgares inresor i enlighet med sina egna nationella regler. På arbete som utförs i Finland tillämpas finsk arbetslagstiftning. En förutsättning för att arbetstillstånd skall beviljas är dessutom att utlänningens löne- och arbetsvillkor är förenliga med gällande kollektivavtal.

Utlänningars inresa i Finland och deras vistelse och arbete här regleras i utlänningslagen (378/1991). Tillämpningen av reglerna om arbetstillstånd fastställs i utlänningsförordningen (142/1994) samt i den föreskrift (M 2/1999) som arbetsministeriet utfärdat med stöd av förordningen. Familjemedlemmar till en arbetstagare beviljas arbetstillstånd utan arbetsmarknadspolitisk prövning för en tidsperiod som bestäms enligt familjens uppe-

hållstillstånd. Permanent uppehållstillstånd beviljas efter två års vistelse i landet. En person som fått permanent uppehållstillstånd och dennes familjemedlemmar kan arbeta utan arbetstillstånd.

Artikel 39 innehåller bestämmelser om samordning av den sociala tryggheten. Enligt dessa skall fullgjorda försäkrings-, arbets- eller bosättningsmånader för rumänska arbetstagare, som arbetar i en EU-stat, och för deras familjemedlemmar adderas bl.a. med tanke på pensioner. Enligt den andra strecksatsen i artikeln kan i denna strecksats angivna pensioner fritt överföras enligt den betalande medlemsstatens lagstiftning. För det tredje får rumänska arbetstagare familjebidrag för sina familjemedlemmar på medlemsstatens territorium. Rumänien beviljar för sin del motsvarande rättigheter till familjebidrag (andra och tredje strecksatsen) för de EU-medborgare och deras familjemedlemmar som vistas på rumänskt territorium.

Enligt *artikel 40* skall associeringsrådet genom beslut anta lämpliga bestämmelser och administrativa regler för att genomföra det mål som fastställs i föregående artikel. Rådets bestämmelser får dock inte påverka de rättigheter och skyldigheter som enligt *artikel 41* uppkommer genom bilaterala avtal mellan Rumänien och medlemsstaterna, om dessa avtal föreskriver en mera gynnsam behandling av medborgare från Rumänien eller medlemsstaterna.

De ovannämnda avtalsbestämmelserna har inga direkta effekter på dagens läge vid sammanjämkningen av den sociala trygghetslagstiftningen i Finland och i Rumänien. I *artikel 39* har inskrivits ett mål som i sinom tid genomförs genom associeringsrådets beslut.

I *artikel 42* konstateras att de möjligheter till tillgång till anställning för rumänska arbetstagare som erbjuds i medlemsstaterna enligt bilaterala avtal bör bevaras och om möjligt förbättras. Associeringsrådet skall undersöka möjligheterna att erbjuda andra förbättringar.

Enligt *artikel 43* skall associeringsrådet under den andra etappen enligt *artikel 7* eller tidigare undersöka ytterligare möjligheter att förbättra arbetstagarnas rörlighet och avge rekommendationer i detta avseende.

Enligt *artikel 44* skall EG ge Rumänien

tekniskt bistånd för inrättandet av ett socialt trygghetssystem med tanke på att underlätta omstruktureringen av arbetskraftsresurserna som en följd av den ekonomiska omstruktureringen.

KAPITEL II

Etablering

Artikel 45–55 gäller etablering. Parterna garanterar bolag, dotterbolag och filialer på varandras territorier en likställd behandling. Utgångspunkten är att diskrimineringen skall försvinna i så stor utsträckning som möjligt.

Artikel 46 och *50* innehåller bestämmelser om finansiella tjänster. I *artikel 51* redogörs för de avvikelser som gäller vid etablering (t.ex. omstrukturering i någon bransch). Avvikelseerna har som tidsgräns sju år efter ikraftträdandet av avtalet.

KAPITEL III

Tillhandahållande av tjänster mellan gemenskapen och Rumänien

Artikel 56–58 reglerar tillhandahållandet av tjänster. I *artikel 56.1* påpekas att parterna åtar sig att tillse att även bolag som inte är etablerade på den andra partens territorium så småningom får erbjuda sina tjänster.

I *artikel 56.2* påpekas att ett rumänskt bolag som är etablerat i någon medlemsstat skall ha rätt till interna förflyttningar av arbetstagare på vissa villkor. På motsvarande sätt skall inresa på vissa villkor tillåtas för personer i nyckelställning eller särskilda uppgifter i samband med tillhandahållandet av tjänster. När de i avtalet angivna villkoren uppfylls, kan de avsedda uppehålls- och arbetstillstånden beviljas enligt de regler som gäller i Finland, om vistelsens art förutsätter arbetstillstånd.

I *artikel 57* förbinder sig parterna att beträffande internationell sjötransport faktiskt tillämpa principen om obegränsad tillgång till marknaden och trafiken på kommersiella grunder. Beträffande luft- och landstransporter träffas överenskommelse om det ömsesidiga marknadstillträdet i ett senare skede i särskilda transportavtal.

KAPITEL IV

Allmänna bestämmelser

Innehållet i *artikel 59* har redan behandlats i samband med artikel 38. I artikel 59 konstateras dessutom att bestämmelserna i avdelning IV, kapitel II, III och IV skall anpassas gradvis i enlighet med Allmänna tjänstehandelsavtalet (GATS).

AVDELNING V

BETALNINGAR, KAPITAL, KONKURRENSBESTÄMMELSER OCH ANDRA EKONOMISKA BESTÄMMELSER, TILLNÄRMNING AV LAGSTIFTNING

KAPITEL I

Löpande betalningar och kapitalrörelser

Enligt *artikel 60* åtar sig parterna att tillåta alla betalningar i fritt konvertibel valuta i den omfattning som de transaktioner som ligger till grund för betalningarna gäller enligt avtalet liberaliserad rörlighet av varor, tjänster eller personer mellan parterna.

Enligt *artikel 61* skall parterna garantera fri rörlighet för kapital i samband med direkta investeringar i bolag som bildats i överensstämmelse med värdlandets lagstiftning samt repatriering av vinster. Fri rörlighet för kapital och repatriering av vinster garanteras vid utgången av det femte året för alla investeringar i samband med att gemenskapsmedborgare som bedriver verksamhet i Rumänien etablerar sig som egenföretagare.

Enligt *artikel 62* skall parterna inom fem år vidta åtgärder för att skapa de nödvändiga villkoren för en fortsatt gradvis tillämpning av gemenskapens regler om fri rörlighet för kapital.

Artikel 63 ger Rumänien, tills den rumänska valutan är helt konvertibel, möjlighet att under exceptionella omständigheter tillämpa växlingsrestriktioner i samband med beviljande av eller upptagande av krediter, inom ramen för vad som är tillåtet av Internationella valutafonden.

KAPITEL II

Konkurrensbestämmelser och andra ekonomiska bestämmelser

Enligt *artikel 64* är alla avtal mellan företag i syfte att begränsa konkurrensen, missbruk av en dominerande ställning och allt statligt stöd som snedvrider konkurrensen oförenligt med avtalet. Detta motsvarar artikel 85.1 i EG-fördraget (nuvarande artikel 81 EG), som är en av gemenskapens viktigaste konkurrensregler samt artikel 86 (nuvarande artikel 82 EG; dominerande marknadsställning) och artikel 92 (nuvarande artikel 87 EG; statligt stöd). Bestämmelser om undantag i fråga om Rumäniens statliga stöd ingår i artikel 64.4, 64.5, 64.6 och 64.8.

Enligt *artikel 65* försöker parterna undvika importrestriktioner i betalningsbalanssyfte och dessa skall meddelas i god tid.

I *artikel 66* konstateras att i fråga om offentliga företag eller företag som har medgetts särskilda rättigheter skall associeringsrådet säkerställa upprätthållandet av principerna i fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen, särskilt i artikel 90 (nuvarande artikel 86 EG).

I *artikel 67* bekräftar Rumänien att landet fortfarande förbättra skyddet av immateriell, industriell och kommersiell äganderätt. Samtidigt ansluter sig Rumänien till de multilaterala konventionerna om detta.

Enligt *artikel 68* anser parterna det önskvärt att möjliggöra tilldelning av offentliga kontrakt på en icke-diskriminerande och ömsesidig grundval.

KAPITEL III

Tillnärmning av lagstiftning

I *artikel 69* medger parterna att en viktig förutsättning för Rumäniens ekonomiska integration i gemenskapen är en tillnärmning av lagstiftningarna. I *artikel 70* räknas de områden upp där tillnärmningen är särskilt viktig (bl.a. tulllagstiftning, bolagslagstiftning, banklagstiftning, bolagsredovisning, bolagsbeskattning). Enligt *artikel 71* skall EG ge Rumänien tekniskt bistånd för genomförandet av dessa åtgärder.

AVDELNING VI**EKONOMISKT SAMARBETE**

I *artikel 72–98* behandlas ekonomiskt samarbete på olika områden. Politik och andra åtgärder skall utformas för att få till stånd ekonomisk utveckling i Rumänien.

Samarbetsområden är: industriellt samarbete (artikel 73), främjande och skydd av investeringar (artikel 74), jordbruks- och industristandarder och bedömning av överensstämmelse (artikel 75), samarbete inom vetenskap och teknik (artikel 76), utbildning (artikel 77), jordbruk och jordbrukets förädlingsindustri (artikel 78), energi (artikel 79), samarbete inom kärnenergiområdet (artikel 80), miljö (artikel 81), vattenvård (artikel 82), transport (artikel 83), telekommunikation, posttjänster, radio- och televisionssändning (artikel 84), bank- och försäkringsväsen, andra finansiella tjänster och revisionsarbete (artikel 85), monetär politik (artikel 86), tvättning av pengar (artikel 87), regional utveckling (artikel 88), socialt samarbete (artikel 89), turism (artikel 90), små och medelstora företag (artikel 91), information och kommunikation (artikel 92), konsumentskydd (artikel 93), tull (artikel 94), statistiskt samarbete (artikel 95), ekonomiska aspekter (artikel 96), narkotika (artikel 97) och offentliga myndigheter (artikel 98). Bestämmelserna om detta är i regel generella och av målsättningskaraktär.

AVDELNING VII**KULTURELLT SAMARBETE**

I *artikel 99* uppräknas olika områden för kulturellt samarbete.

AVDELNING VIII**EKONOMISKT SAMARBETE**

I *artikel 100–105* omnämns källor för ekonomiskt bistånd, t.ex. Europeiska investeringsbanken, PHARE-planen och ekonomiskt

bistånd inom ramen för G-24. I artikel 102 konstateras att målsättningarna och områdena för gemenskapens ekonomiska bistånd skall fastställas i ett vägledande åtgärdsprogram som parterna skall underrätta associeringsrådet om. I artikel 103 påpekas att syftet med G-24 biståndet bl.a. är att införa konvertibilitet för den rumänska valutan. I artikel 104 fastställs att det ekonomiska biståndet skall utvärderas på grundval av de behov som uppstår och enligt Rumäniens utvecklingsnivå, med beaktande av den rumänska ekonomins upptagningsförmåga. I artikel 105 påpekas att gemenskapens bidrag skall ges i nära samordning med bidrag från andra källor.

AVDELNING IX**INSTITUTIONELLA OCH ALLMÄNNA BESTÄMMELSER SAMT SLUTBESTÄMMELSER**

Artikel 106–111 innehåller bestämmelser om associeringsrådet. Rådet skall övervaka avtalets genomförande. Det sammanträder på ministernivå en gång om året och när omständigheterna kräver det. Associeringsrådet undersöker alla frågor av betydelse inom ramen för avtalet samt alla andra internationella frågor av gemensamt intresse för parterna.

Associeringsrådet består av medlemmarna i EU-rådet och medlemmar i kommissionen samt av medlemmar i den rumänska regeringen. I rådet är en medlem av EU-rådet och en medlem av rumänska regeringen i tur och ordning ordförande enligt bestämmelserna i arbetsordningen. I associeringsrådet kan representationen även skötas genom ställföreträdare.

Associeringsrådet har befogenhet att fatta beslut i syfte att uppnå målen i avtalet. Besluten är bindande för parterna, och parterna skall vidta de åtgärder som behövs för att genomföra besluten. Associeringsrådet kan även avge rekommendationer.

Associeringsrådet utarbetar sina beslut och rekommendationer i samförstånd mellan de båda parterna.

Var och en av parterna kan hänskjuta en

tvist om tillämpningen eller tolkningen av avtalet till associeringsrådet som kan bilägga tvisten genom ett beslut. Om det inte är möjligt att bilägga tvisten i associeringsrådet skall skiljeförfarande användas.

Associeringsrådet biträds av en associeringskommitté, som består av företrädare för medlemmarna i EU-rådet och kommissionen samt företrädare för den rumänska regeringen, vanligtvis på högre tjänstemannanivå. Associeringsrådet fastställer associeringskommitténs uppgifter i sin arbetsordning, och dessa skall särskilt inbegripa förberedelse av rådets sammanträden och hur kommittén skall fungera. Associeringsrådet kan delegera sina befogenheter till associeringskommittén.

Artikel 112–114 innehåller bestämmelser om den parlamentariska associeringskommittén. Enligt artiklarna skall en parlamentarisk kommitté inrättas som ett forum för medlemmarna i det rumänska parlamentet och Europaparlamentet där de kan träffas och utbyta åsikter. Kommittén skall själv fastställa hur ofta den skall sammanträda.

I *artikel 115* åtar sig parterna att säkerställa att deras medborgare har tillgång till behöriga domstolar. *Artikel 116* innehåller de avvikelser som tillåts. I *artikel 117* utreds diskrimineringsbestämmelserna inom avtalets tillämpningsområde.

I *artikel 118* påpekas att när produkter med ursprung i Rumänien importeras till gemenskapen skall de inte medges en gynnsammare behandling än den som tillämpas av medlemsstaterna sinsemellan samt att den behandling som medges Rumänien enligt avdelning IV och kapitel I i avdelning V inte skall vara mer gynnsam än den som tillämpas av medlemsstaterna sinsemellan.

I *artikel 119–124* ingår närmare bestämmelser om genomförandet och ikraftsättandet av avtalet.

Enligt *artikel 125*, tredje stycket skall avtalet då det träder i kraft ersätta avtalet mellan Europeiska ekonomiska gemenskapen, Europeiska atomenergigemenskapen och Rumänien om handel och ekonomiskt och kommersiellt samarbete, undertecknat i Luxemburg den 22 oktober 1990.

I *artikel 126* ingår närmare bestämmelser om vad som avses med "dagen för avtalets ikraftträdande".

2. Anpassningsprotokollets innehåll

2.1. Allmänt

Enligt artikel 102 anslutningsakten har Finland förbundit sig att från och med den 1 januari 1995 tillämpa bestämmelserna i de avtal som anges i artikel 103.1. Dessa avtal är bl.a. de Europaavtal som Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater ingått med Bulgarien, Polen, Rumänien, Slovakien, Tjeckien och Ungern. Om anpassningarna i dessa avtal till följd av Finlands och de andra nya medlemsstaternas (Sverige och Österrike) anslutning har särskilda protokoll upprättats, och dessa har undertecknats av Rumänien och EU-staterna i Bryssel den 28 juni 1999.

I sak innebär protokollet med Rumänien att fördragsbestämmelsen i artikel 102 i akten om Finlands anslutning verkställs. Protokollet innebär sålunda inga faktiska ändringar i Europaavtalet med Rumänien, utan situationen förblir densamma som vid tidpunkten för Finlands undertecknande av anslutningsakten. Jämfört med dagens läge medför protokollet varken ekonomiska eller politiska förändringar eftersom Finland har följt bestämmelserna i Europaavtalet med Rumänien sedan den 1 januari 1995.

Protokollen träder i kraft när samtliga parter till de sex Europaavtalen och Finland, Sverige och Österrike har godkänt dem.

2.2. Protokollets innehåll

Artikel 1 i protokollet innehåller en bestämmelse om att Finland, Sverige och Österrike blir avtalsslutande parter i Europaavtalet mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Rumänien, å andra sidan.

Enligt artikel 2 får den finska och den svenska språkversionen av texten till Europaavtalet och dess bilagor, protokoll och förklaringar samma giltighet som originaltexterna.

I artikel 3 bestäms att anpassningsprotokollet som utgör en integrerad del av Europaavtalet skall godkännas i enlighet med parternas nationella förfaranden.

Enligt artikel 4 träder protokollet i kraft den första dagen i den andra månaden efter det att parterna underrättat varandra om att förfarandet enligt artikel 3 har slutförts.

Enligt artikel 5 är generalsekretariatet för Europeiska unionens råd depositarie för protokollet.

Enligt artikel 6 upprättas protokollet i två exemplar på tolv språk, vilka samtliga texter är lika giltiga.

3. Lagförslag

1 §. Lagens 1 § innehåller en bestämmelse som sätter i kraft de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i Europaavtalet med Rumänien och i anpassningsprotokollet.

2 §. Lagens 2 § innehåller en bestämmelse enligt vilken närmare bestämmelser om verkställigheten kan utfärdas genom förordning av republikens president.

3 §. Det förslås att lagen skall träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av republikens president samtidigt som Europaavtalet med Rumänien och anpassningsprotokollet träder i kraft för Finlands del.

4. Ikraftträdande

Enligt artikel 125, första stycket, i Europaavtalet skall avtalet godkännas av de avtalslutande parterna enligt deras egna förfaranden. Avtalet och anpassningsprotokollet träder i kraft den första dagen i den andra månaden efter den dag då parterna till varandra anmält att godkännandeförfarandena har avslutats. Vid tidpunkten för avlåtandet av propositionen har Danmark, Frankrike, Irland, Luxemburg, Nederländerna, Portugal, Rumänien, Sverige och Tyskland anmält godkännande. Det förslås att den lag som ingår i propositionen skall träda i kraft vid en tidpunkt som fastställs i förordning av republikens president samtidigt som avtalet och anpassningsprotokollet träder i kraft för Finlands del.

Europaavtalet med Rumänien och anpassningsprotokollet innehåller bestämmelser som omfattas av landskapets lagstiftningsbehörighet enligt 18 § självstyrelselagen för Åland (1144/1991). Enligt 59 § 2 mom.

självstyrelselagen för Åland måste Ålands lagting ge sitt bifall till den föreslagna lagen om ikraftträdande.

5. Behovet av riksdagens samtycke

Europaavtalet med Rumänien är ett avtal med s.k. delad behörighet där bestämmelserna omfattas dels av de enskilda medlemsstaternas behörighet, dels av gemenskapskompetensen. Finland godkänner sålunda avtalet och anpassningsprotokollet enligt 93 § 1 mom. och 94 § grundlagen till de delar som bestämmelserna i avtalet omfattas av medlemsstaternas behörighet. Gemenskapskompetensen är exklusiv i fråga om avtalets handelspolitiska bestämmelser. Däremot innehåller många andra samarbetsområden i avtalet bestämmelser som också omfattas av medlemsstaternas behörighet, eftersom gemenskapen enligt gemenskapsrättens nuvarande utvecklingsskede har en relativt begränsad kompetens i frågor som gäller rörlighet för medborgare från tredje stater. Dessa områden ingår särskilt i bestämmelserna om arbetstagarnas fria rörlighet, etableringsrätten och tillhandahållandet av tjänster. Då Nicefördraget träder i kraft kommer tjänsterna att ingå i den gemensamma handelspolitiken, även om medlemsstaterna har kvar rätten att upprätthålla och ingå avtal om dem med tredje part. Gränsen mellan gemenskapskompetensen och medlemsstaternas behörighet är inte helt klar i associeringsavtalet och avtalet innehåller inte heller någon bestämmelse som kunde visa hur behörigheten fördelas. Eftersom Europeiska unionen har antagit avtalet med stöd av artikel 238 i EG-fördraget (nuvarande artikel 310 EG), ger inte heller den rättsliga grunden underlag för slutsatser om kompetensfördelningen i detalj. I det följande kommenteras de artiklar som hör till området för lagstiftningen i avtalet till den del de enligt regeringens uppfattning sorterar under medlemsstaternas behörighet.

Enligt 94 § 1 mom. grundlagen krävs riksdagens godkännande för bl.a. sådana fördrag och andra internationella förpliktelser som innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen. Grundlagsutskottet anser

att denna grundlagsfästa befogenhet hos riksdagen avser alla de bestämmelser i internationella förpliktelser som i materiellt hänseende hör till området för lagstiftningen. En bestämmelse skall anses höra till området för lagstiftningen 1) om den gäller utövande eller begränsning av någon grundläggande fri- eller rättighet som är skyddad i grundlagen 2) om den i övrigt gäller grunderna för individens rättigheter och skyldigheter 3) om den sak som bestämmelsen gäller enligt grundlagen skall föreskrivas i lag 4) om det finns lagbestämmelser om den sak som lagen gäller eller 5) om det enligt rådande uppfattning i Finland skall lagstiftas om saken. Frågan påverkas inte av om en bestämmelse strider mot eller överensstämmer med en lagbestämmelse i Finland (GrUU 11, 12 och 45/2000 rd).

Avdelning IV och avdelning IX i avtalet innehåller flera bestämmelser som hör till området för lagstiftningen, vilket kommenteras i det följande, och som sålunda kräver samtycke av riksdagen.

Genomförandet av icke-diskrimineringsprincipen i artikel 38 i avtalet anknyter i Finland bl.a. till 6 § grundlagen (731/1999), 2 kap. 2 § arbetsavtalslagen (55/2001) och 47 kap. 3 § strafflagen (39/1889). Genomförandet av bestämmelserna om vistelse och arbete i artikel 38 regleras av utlänningslagen och utlänningsförordningen. Även om bestämmelserna i artikel 38 inte förutsätter några lagändringar så hör de till området för lagstiftningen eftersom de gäller omständigheter som hör samman med grunderna för individens rättigheter och skyldigheter och som regleras på lagnivå i Finland.

Bestämmelserna i artikel 39 om samordning av systemen för social trygghet gäller individens rättigheter och skyldigheter. De hör samman med bestämmelserna i 19 § grundlagen om att det allmänna skall se till rättigheterna som gäller social trygghet. Bestämmelserna i artikel 39 hör sålunda till området för lagstiftningen.

Bestämmelserna om gemenskapens etableringsrätt gäller a priori inte personer och bolag från tredje länder. När en person från tredje land vill börja utöva ett yrke eller etablera ett bolag i en medlemsstat tillämpas den nationella lagstiftningen på honom eller

honne. Bestämmelserna om etablering i kapitel II hör samman med 18 § 1 mom. grundlagen enligt vilket var och en i enlighet med lag har rätt att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring som han eller hon valt fritt. Bestämmelserna hör till området för lagstiftningen.

Som det redan påpekats så kommer bestämmelserna om tjänster att föras in under den gemensamma handelspolitiken då Nicefördraget träder i kraft. Eftersom det i Finland finns bestämmelser på lagnivå om tillhandahållandet av tjänster, hör bestämmelserna i associeringsavtalets kapitel III till området för lagstiftningen för närvarande.

Enligt artikel 47 granskar associeringsrådet vilka bestämmelser som behövs för ömsesidigt erkännande av examina. Om erkännande av examina finns bestämmelser i flera finska lagar, bl.a. i lagen om genomförande av en generell ordning för erkännande av examina inom Europeiska gemenskapen (1597/1992). Lagen kan också tillämpas enligt vad som i fråga om behörighet och rätt att utöva ett yrke överenskomms i ett avtal som Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater ingår med en annan part. Bestämmelsen förutsätter inte att gällande lagar ändras, men den hör till området för lagstiftningen.

Associeringsrådet som avses i artikel 106 i avtalet får enligt artikel 108 avge rekommendationer och fatta beslut. Associeringsrådet kan delegera sina befogenheter till den associeringskommitté som avses i artikel 110 i avtalet. Besluten är bindande för parterna som skall vidta de åtgärder som behövs för att genomföra besluten. Enligt artikel 109 har associeringsrådet också befogenheter att avgöra tvister om tillämpningen eller tolkningen av avtalet. Bestämmelser om associeringsrådets uppgifter och befogenheter ingår dessutom i bl.a. artikel 40–43 i avtalet. Bestämmelserna om associeringsrådets och associeringskommitténs befogenheter innehåller en möjlighet att fatta beslut i frågor som sorterar under medlemsstaternas behörighet och enligt Finlands grundlag under finsk lagstiftning. Med hänsyn till avtalets innehåll kan man anta att denna möjlighet kan betraktas som relativt liten. Eftersom associeringsrådets beslutanderätt är bindande för parterna måste det dock anses att dessa bestämmelser

i avtalet hör till området för lagstiftningen till dessa delar.

Bestämmelserna om tvistlösning i artikel 109 i avtalet innehåller även bestämmelser om skiljeförfarande där besluten blir bindande för parterna. I dessa fall kan ett bindande beslut också gälla frågor som hör till området för lagstiftningen och bestämmelsen måste därför anses höra till området för lagstiftningen.

Genom anpassningsprotokollet blir bestämmelserna i Europaavtalet bindande för Finland. Dessa bestämmelser innehåller också bestämmelser som hör till området för lagstiftningen. Genom anpassningsprotokollet får också de finska och svenska språkversionerna av avtalet giltighet. Bestämmelserna i anpassningsprotokollet hör till området för lagstiftningen.

6. Behandlingsordning

Avtalets bestämmelser om inrättandet av ett associeringsråd samt om rådets uppgifter och behörighet hör till området för lagstiftningen på det sätt som beskrivits ovan.

Enligt EG-domstolens praxis kan associeringsrådet fatta beslut om tillämpningen och verkställigheten av avtalet, och dessa beslut blir direkt tillämplig rätt i medlemsstaterna.

Det kan anses att medlemsstaterna har åtminstone partiell behörighet till de delar som gäller arbetstagarnas rörlighet, etableringsrätt och tillhandahållande av tjänster. Detta gäller särskilt bestämmelserna och reglerna om inresa i landet samt om vistelse och arbete där, om arbetsvillkor och fysiska personers etablering samt om tillhandahållandet av tjänster. Enligt avtalet har associeringsrådet främst behörighet att ge rekommendationer på dessa områden och att granska de medel som används för att uppnå avtalets mål. I vissa frågor kan associeringsrådet dessutom fatta bindande beslut.

I fråga om detta hindrar bestämmelserna i avtalet dock inte parterna från att tillämpa bestämmelser och föreskrifter om inresa och vistelse i landet, om arbete och arbetsvillkor samt om fysiska personers etablering och om tillhandahållande av tjänster under förutsättning att de fördelar som fastställs i avtalet inte begränsas.

EU-rådet deltar i beslutsfattandet i associeringsrådet där besluten fattas enhälligt. En medlemsstat är företräd i associeringsrådet enbart genom den representant som utsetts av EU-rådet. När associeringsrådet behandlar frågor som hör till gemenskapskompetensen är huvudregeln den att de interna besluten inom gemenskapen skall fattas med iakttagande av de omröstningsregler som gäller för beslut om EG-rättsakter på motsvarande område. Om ett bindande beslut av associeringsrådet hör till medlemsstaternas behörighet, fattas beslutet i EU-rådet med enhällighet.

Till den del associeringsrådet behandlar frågor som hör till medlemsstaternas behörighet, har medlemsstaterna sålunda möjlighet att i rådet påverka behandlingen. Då även associeringsrådet fattar sina beslut med enhällighet, betyder detta att medlemsstaterna i praktiken inte blir tvungna att godkänna beslut som de motsatt sig.

Även om medlemsstaterna deltar indirekt, via EU-rådet, i beslutsfattandet i själva associeringsrådet, anser regeringen, vare sig det är fråga om medlemsstaternas behörighet eller om delad behörighet, att delegeringen inte innebär sådan delegering till ett internationellt organ av finsk rättskipningsbehörighet att godkännandet av själva associeringsavtalet förutsätter att inskränkt grundlagsordning används. Riksdagens grundlagsutskott har i sin utlåtandep Praxis ansett att konstellationer av denna typ inte strider mot grundlagen (GrUU 20/1995 rd).

Enligt artikel 109 i avtalet kan en tvist mellan parterna om tolkningen och tillämpningen av avtalet hänskjutas till separat skiljeförfarande. Riksdagens grundlagsutskott har ansett det som ett naturligt element i internationell samverkan att oavhängiga internationella organ åläggs behörighet att lösa tvister (GrUU 10/1998 rd). Även om denna bestämmelse bör anses höra till området för lagstiftningen har det inte ansetts att den strider mot modern suveränitetsuppfattning.

Europaavtalet med Rumänien är mycket långt av samma typ som de avtal som har ingåtts med Estland, Lettland, Litauen och Slovenien.

Med stöd av vad som anförts ovan anser regeringen att beslut om godkännande av Europaavtalet med Rumänien och anpassnings-

protokollet kan fattas med enkel majoritet och att lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan och i enlighet med 94 § grundlagen föreslås,

att Riksdagen godkänner det i Bryssel den 1 februari 1993 ingångna Europaavtalet om upprättande av en associering mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Rumänien, å andra sidan, samt det i Bryssel den 28 juni 1999 ingångna protokollet om anpassning av de institutionella

aspekterna i Europaavtalet om upprättande av en associering mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Rumänien, å andra sidan, för att beakta Republiken Österrikes, Republiken Finlands och Konungariket Sveriges anslutning till Europeiska unionen, till de delar avtalet och anpassningsprotokollet hör till Finlands behörighet.

Eftersom avtalet och anpassningsprotokollet innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen, föreläggs Riksdagen samtidigt följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om ikraftträdande av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i Europaavtalet med Rumänien och i anpassningsprotokollet som hör samman med det

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i det i Bryssel den 1 februari 1993 ingångna Europaavtalet om upprättande av en associering mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Rumänien, å andra sidan, samt det i Bryssel den 28 juni 1999 ingångna protokollet om anpassning av de institutionella aspekterna i Europaavtalet om upprättande av en associering mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Rumänien, å andra sidan, för att beakta Re-

publiken Österrikes, Republiken Finlands och Konungariket Sveriges anslutning till Europeiska unionen gäller som lag sådana som Finland har förbundit sig till dem.

2 §

Närmare bestämmelser om verkställigheten av denna lag utfärdas genom förordning av republikens president.

3 §

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av republikens president.

Helsingfors den 13 december 2001

Republikens President

TARJA HALONEN

Utrikesminister *Erkki Tuomioja*

EUROPAAVTALET

om upprättande av en associering mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Rumänien, å andra sidan

KONUNGARIKET BELGIEN,

KONUNGARIKET DANMARK,

FÖRBUNDSREPUBLIKEN TYSKLAND,

HELLENSKA REPUBLIKEN,

KONUNGARIKET SPANIEN,

FRANSKA REPUBLIKEN,

IRLAND,

ITALIENSKA REPUBLIKEN,

STORHERTIGDÖMET LUXEMBURG,

KONUNGARIKET NEDERLÄNDERNA,

PORTUGISISKA REPUBLIKEN,

FÖRENADE KONUNGARIKET STORBRITANNIEN OCH NORDIRLAND

avtalsslutande parter i Fördraget om upprättandet av EUROPEISKA EKONOMISKA GEMENSKAPEN, Fördraget om upprättandet av EUROPEISKA KOL- OCH STÅLGEMENSKAPEN och Fördraget om upprättandet av EUROPEISKA ATOMENERGIGEMENSKAPEN, nedan kallade "medlemsstaterna", och

EUROPEISKA EKONOMISKA GEMENSKAPEN, EUROPEISKA KOL- OCH STÅLGEMENSKAPEN, och EUROPEISKA ATOMENERGIGEMENSKAPEN, nedan kallade "gemenskapen",

å ena sidan, och

RUMÄNIEN

å andra sidan

SOM BEAKTAR betydelsen av de traditionella förbindelser som finns mellan gemenskapen, dess medlemsstater och Rumänien samt deras gemensamma värderingar,

SOM INSER att gemenskapen och Rumänien önskar att stärka dessa band och upprätta nära och bestående förbindelser som grundar sig på ömsesidighet, vilket skulle göra det möjligt för

Rumänien att vara delaktig i den europeiska integrationsprocessen, och på så sätt stärka och utvidga de förbindelser som tidigare har etablerats, särskilt genom avtalet om handel och handelsmässigt och ekonomiskt samarbete undertecknat den 22 oktober 1990,

SOM BEAKTAR de möjligheter till förbindelser av en annan karaktär som erbjuds genom uppkomsten av en ny demokrati i Rumänien

SOM BEAKTAR gemenskapens, dess medlemsstaters och Rumäniens åtagande att stärka den politiska och ekonomiska frihet som ligger till grund för associeringen,

SOM INSER behovet av att med gemenskapens bistånd fortsätta och komplettera Rumäniens övergång till ett nytt politiskt och ekonomiskt system som respekterar rättsstatens principer och de mänskliga rättigheterna, inklusive rättigheter för sådana personer som tillhör en minoritet, samt bygger på ett flerpartisystem med fria och demokratiska val, och förutsättningar för en ekonomisk liberalisering för att upprätta marknadsekonomi,

SOM BEAKTAR gemenskapens, dess medlemsstaters och Rumäniens bestämda åtagande att helt genomföra alla de principer och bestämmelser som särskilt ingår i slutakten från Europeiska säkerhets- och samarbetskonferensen (ESK), slutdokumentet från Wien och Madrid samt Parisdeklarationen för ett nytt Europa, ESK-dokumentet av 1992 från Helsingfors "The Challenges of Change", och Europeiska energikonventionen,

SOM ÄR MEDVETNA OM detta europaavtals betydelse, i det följande kallat "avtalet", för att i Europa upprätta ett stabilt system grundat på samarbete, med gemenskapen som en av dess hörnstenar,

SOM TROR att associeringens fullständiga genomförande kommer att bli möjligt genom en fortsatt utveckling i Rumänien av politiska, ekonomiska och rättsliga reformer och genom införandet av de faktorer som är nödvändiga för samarbete och ett verkligt närmande mellan parternas ekonomiska system, särskilt med hänsyn till slutsatserna vid Kol- och stålgemenskapens Bonnkonferens,

SOM ÖNSKAR upprätta en regelbunden politisk dialog om bilaterala och internationella ämnen av ömsesidigt intresse,

SOM TAR HÄNSYN TILL att gemenskapen är villig att ge ett fast stöd i fråga om genomförandet av reformer och att hjälpa Rumänien att hantera de ekonomiska och sociala konsekvenserna av strukturanpassningen,

SOM TAR HÄNSYN TILL att gemenskapen dessutom är villig att inrätta organ för samarbete och ekonomiskt, tekniskt och finansiellt stöd på en övergripande och flerårig basis,

SOM BEAKTAR att gemenskapen och Rumänien har åtagit sig att ansluta sig till principen om fri handel, särskilt att följa de rättigheter och skyldigheter som följer av Allmänna tull- och handelsavtalet,

SOM ÄR MEDVETNA OM behovet av att fastställa nödvändiga villkor för fri etableringsrätt, frihet att tillhandahålla tjänster och fri rörlighet av kapital,

SOM ÄR MEDVETNA OM de ekonomiska och sociala skillnaderna mellan gemenskapen och Rumänien och som sålunda inser att målen för denna associering bör uppnås genom lämpliga bestämmelser i detta avtal,

SOM ÄR ÖVERTYGADE OM att detta avtal kommer att skapa ett nytt klimat för deras ekonomiska förbindelser och särskilt för utvecklingen av handel och investeringar, som är en förutsättning för ekonomisk rekonstruktion och teknisk modernisering,

SOM ÖNSKAR etablera ett kulturellt samarbete och utveckla informationsutbyte,

SOM INSER att det är Rumäniens slutliga mål att bli medlem i gemenskapen och att denna associering, enligt parternas uppfattning, kommer att hjälpa Rumänien att uppnå detta mål,

HAR BESLUTAT att sluta detta avtal och har för detta ändamål som befullmäktigade utsett

KONUNGARIKET BELGIEN

Willy CLAES,
Utrikesminister

KONUNGARIKET DANMARK

Niels Helveg PETERSEN,
Utrikesminister

FÖRBUNDSREPUBLIKEN TYSKLAND

Klaus KINKEL,
Utrikesminister

HELLENSKA REPUBLIKEN

Michel PAPACONSTANTINOU,
Utrikesminister

KONUNGARIKET SPANIEN

Javier SOLANA,
Utrikesminister

FRANSKA REPUBLIKEN

Roland DUMAS,
Statsråd,
Utrikesminister

IRLAND

Dick SPRING,
Utrikesminister

ITALIENSKA REPUBLIKEN

Eimilio COLOMBO
Utrikesminister

STORHERTIGDÖMET LUXEMBURG

Jacques POOS,
Utrikesminister

KONUNGARIKET NEDERLÄNDERNA

Peter KOOIJMANS,
Utrikesminister

PORTUGISISKA REPUBLIKEN

José Manuel DURÃO BARROSO,
Utrikesminister

FÖRENADE KONUNGARIKET STORBRITANNIEN OCH NORDIRLAND

Douglas HURD,
Utrikesminister

EUROPEISKA EKONOMISKA GEMENSKAPEN, EUROPEISKA ATOMENERGI-
GEMENSKAPEN OCH EUROPEISKA KOL- OCH STÅLGEMENSKAPEN,

Niels Helveg PETERSEN
Utrikesminister i Konungariket Danmark,
Tjänstgörande ordförande för Europeiska gemenskapernas råd

Sir Leon BRITTAN,
Ledamot av Europeiska gemenskapernas kommission

Hans van den BROEK,
Ledamot av Europeiska gemenskapernas kommission

RUMÄNIEN

Nicolae VACAROIU,
Premiärminister

Teodor Viorel MELESCANU,
Statsråd
Utrikesminister

SOM, sedan de utväxlat sina fullmakter och funnit dem vara i god och behörig form,

HAR ENATS OM FÖLJANDE.

Artikel 1

En associering skall upprättas mellan gemenskapen och dess medlemsstater å ena sidan och Rumänien å andra sidan. Syftet med detta avtal är:

- att skapa en lämplig ram för politisk dialog för att möjliggöra att nära politiska förbindelser mellan parterna utvecklas,
- att främja en utvidgning av handeln och välbalanserade ekonomiska förbindelser mellan parterna och på så sätt främja den ekonomiska utvecklingen i Rumänien,
- att lägga en grund för gemenskapens ekonomiska, sociala, finansiella och kulturella stöd till Rumänien,
- att stödja Rumäniens ansträngningar i att utveckla dess ekonomi och att fullfölja omvandlingen till en marknads ekonomi och konsolidera dess demokrati,
- att inrätta institutioner som är lämpliga för att göra associeringen effektivare,
- att skapa en lämplig ram för Rumäniens gradvisa integration i gemenskapen. I detta syfte skall Rumänien sträva efter att uppfylla de nödvändiga villkoren,

AVDELNING I

POLITISK DIALOG

Artikel 2

En regelbunden politisk dialog skall etableras mellan parterna, vilken parterna avser att utveckla och intensiviera. Den skall åtfölja och konsolidera närmandet mellan gemenskapen och Rumänien, stödja de politiska och ekonomiska förändringar som sker i det landet och bidra till etablerandet av bestående band av solidaritet och nya samarbetsformer. Den politiska dialogen

- kommer att underlätta för Rumänien att helt integreras i samfundet av demokratiska nationer och gradvis närma sig gemenskapen. Det ekonomiska närmandet i enlighet med detta avtal kommer att leda fram till en högre grad av politisk konvergens,
- kommer att medföra en ökad överensstämmelse vad avser ståndpunkter i internationella frågor, och särskilt i de frågor som troligen kommer att ha betydande effekt på den ena eller andra parten,
- kommer att bidra till ett närmande mellan parternas ståndpunkter i säkerhetsfrågor och kommer att förbättra säkerheten och stabiliteten i hela Europa.

Artikel 3

1. Samråd skall vid behov hållas mellan parterna på högsta politiska nivå.

2. På ministernivå skall den politiska dialogen äga rum inom Associeringsrådet. Rådet skall i allmänhet vara ansvarigt för alla frågor som parterna önskar lägga fram för det.

Artikel 4

Parterna skall fastställa andra förfaranden och mekanismer för den politiska dialogen framför allt på följande sätt

- möten på hög tjänstemannanivå (politiska direktörer) mellan å ena sidan tjänstemän från Rumänien och å andra sidan ordföranden för Europeiska gemenskapernas råd och ordföranden för Europeiska gemenskapernas kommission,
- fullt utnyttjande av diplomatiska förbindelser,
- upptagande av Rumänien i den grupp länder som mottar regelbunden information om de frågor som Europeiska

politiska samarbetet handhar och utbyte av information i syfte att uppnå de mål som definieras i artikel 2,

- alla andra medel som på ett användbart sätt skulle bidra till att befästa, utveckla och intensifiera denna dialog.

Artikel 5

På parlamentsnivå skall den politiska dialogen äga rum inom ramen för Parlamentariska associeringskommittén.

AVDELNING II

ALLMÄNNA PRINCIPER

Artikel 6

Respekten för demokratiska principer och mänskliga rättigheter som fastställs i slutakten från Helsingfors och i Parisdeklarationen för ett "nytt Europa", såväl som marknads-ekonomiska principer ligger till grund för parternas inrikes- och utrikespolitik och utgör viktiga beståndsdelar i denna associering.

Artikel 7

1. Associeringen omfattar en övergångstid på högst 10 år uppdelad i två på varandra följande etapper, var och en i princip på fem år. Den första etappen skall inledas då detta avtal träder i kraft.

2. Associeringsrådet, skall, med hänsyn till att principerna om marknadsekonomi och gemenskapens stöd genom detta avtal är väsentliga för denna associering, regelbundet kontrollera tillämpningen av detta avtal och Rumäniens genomförande av ekonomiska reformer enligt de principer som har fastställts i ingressen.

3. Under loppet av de 12 månader som föregår utgången av den första etappen skall Associeringsrådet sammanträda för att besluta om övergången till den andra etappen och om eventuella ändringar som skall göras vad

avser gällande bestämmelser för den andra etappen. Därvid skall rådet beakta resultaten av den kontroll som omnämns i punkt 2.

4. De två etapper som omnämns i punkterna 1 och 3 gäller inte för avdelning III.

AVDELNING III

FRI RÖRLIGHET FÖR VAROR

Artikel 8

1. Under den övergångsperiod som anges i artikel 7 skall gemenskapen och Rumänien gradvis upprätta ett frihandelsområde som grundas på ömsesidiga och balanserade skyldigheter i enlighet med bestämmelserna i detta avtal och i överensstämmelse med bestämmelserna i Allmänna tull- och handelsavtalet (GATT).

2. Den kombinerade varunomenklaturen skall tillämpas för klassificering av varor vid handeln mellan de två parterna.

3. Den bastullsats från vilken de i detta avtal fastställda gradvisa sänkningarna skall företas skall, för varje produkt, vara den tullsats som faktiskt tillämpades generellt dagen före detta avtals ikraftträdande.

4. Om en generell sänkning av tullsatsen sker efter detta avtals ikraftträdande, skall denna sänkta tullsats ersätta de bastullsatser som anges i punkt 3 från och med den dag när sådana sänkningar tillämpas.

5. Gemenskapen och Rumänien skall underrätta varandra om sina respektive bastullsatser.

KAPITEL I

Industriprodukter

Artikel 9

1. Bestämmelserna i detta kapitel skall tillämpas på de produkter med ursprung i gemenskapen och Rumänien som anges i Kom-

binerade nomenklaturen i kapitel 25—97 med undantag av de produkter som förtecknas i bilaga 1.

2. Bestämmelserna i artikel 10—14 gäller inte för de produkter som anges i artiklarna 16 och 17.

Artikel 10

1. Gällande importtullar i gemenskapen på andra produkter med ursprung i Rumänien än de som anges i bilagorna 2 a, 2 b och 3 skall avskaffas vid detta avtals ikraftträdande.

2. Gällande importtullar i gemenskapen på de produkter med ursprung i Rumänien som anges i bilaga 2 a skall avskaffas gradvis enligt följande tidsplan:

- På dagen för detta avtals ikraftträdande skall varje tull sänkas till 50 % av bastullsatsen.
- Ett år efter detta avtals ikraftträdande skall resterande tullar avskaffas.

Gällande importtullar i gemenskapen på de produkter med ursprung i Rumänien som anges i bilaga 2 b skall gradvis sänkas från och med dagen för detta avtals ikraftträdande genom årliga sänkningar på 20 % av bastullsatsen, så att de är helt avskaffade vid slutet av det fjärde året efter dagen för detta avtals ikraftträdande.

3. De produkter med ursprung i Rumänien som anges i bilaga 3 skall beviljas befrielse från importtullar inom ramen för gemenskapens årliga tullkvoter eller tulltak som gradvis ökas i enlighet med villkoren i den bilagan, så att tullavgifterna på import av de ifrågavarande produkterna är helt avskaffade senast vid slutet av det femte året.

Samtidigt skall de importtullar som skall tillämpas sedan kvoterna har fyllts, eller när tull har återinförts på produkter som omfattas av ett tulltak, avskaffas gradvis från och med avtalets ikraftträdande genom årliga sänkningar på 15 % av bastullsatsen. Vid slutet av

det femte året skall resterande tullar avskaffas.

4. Kvantitativa restriktioner på import till gemenskapen och åtgärder med motsvarande verkan skall avskaffas på dagen för avtalets ikraftträdande för produkter med ursprung i Rumänien.

Artikel 11

1. Gällande importtullar i Rumänien på de produkter med ursprung i gemenskapen som anges i bilaga 4 skall avskaffas på dagen för avtalets ikraftträdande.

2. Gällande importtullar i Rumänien på de produkter med ursprung i gemenskapen som anges i bilaga 5 skall gradvis sänkas i enlighet med följande tidsplan:

- På dagen för avtalets ikraftträdande till 80 % av bastullsatsen.
- Tre år efter avtalets ikraftträdande till 40 % av bastullsatsen.
- Fem år efter avtalets ikraftträdande till 0 % av bastullsatsen.

3. Gällande importtullar i Rumänien på de produkter med ursprung i gemenskapen som förtecknas i bilaga 6 skall avskaffas i enlighet med den tidsplan som anges i den bilagan.

4. Gällande importtullar i Rumänien på andra produkter med ursprung i gemenskapen än dem som anges i bilagorna 4, 5 och 6 skall gradvis sänkas enligt följande tidsplan:

- Tre år efter avtalets ikraftträdande till 80 % av bastullsatsen.
- Fem år efter avtalets ikraftträdande till 60 % av bastullsatsen.
- Sex år efter avtalets ikraftträdande till 50 % av bastullsatsen.
- Sju år efter avtalets ikraftträdande till 35 % av bastullsatsen.

- Åtta år efter avtalets ikraftträdande till 20 % av bastullsatsen.
- Nio år efter avtalets ikraftträdande till 0 % av bastullsatsen.

5. Produkter med ursprung i gemenskapen som anges i bilaga 7 skall åtnjuta tullfrihet vid import till Rumänien inom de årliga kvotgränserna som gradvis kommer att höjas enligt vad som anges i den bilagan. Gällande importtullar på kvantiteter utöver de ovan nämnda kvoterna skall gradvis avskaffas enligt tidsplanen i punkt 4.

6. Kvantitativa restriktioner på import till Rumänien av produkter med ursprung i gemenskapen skall avskaffas vid avtalets ikraftträdande.

7. Åtgärder med motsvarande verkan som kvantitativa restriktioner på import till Rumänien av produkter med ursprung i gemenskapen skall avskaffas vid avtalets ikraftträdande, med undantag av dem som anges i bilaga 8, vilka skall avskaffas i enlighet med tidsplanen i den bilagan.

Artikel 12

Bestämmelserna om avskaffandet av importtullar skall även gälla för tullar av fiskal karaktär.

Artikel 13

1. Gemenskapen skall vid detta avtals ikraftträdande avskaffa alla avgifter med motsvarande verkan som importtullar vid import från Rumänien.

2. Rumänien skall vid import från gemenskapen vid detta avtals ikraftträdande avskaffa alla avgifter med motsvarande verkan som importtullar, med undantag av avgifter på 0,5 % på varuvärdet för tullformalitetserna, vilka skall avskaffas enligt följande tidsplan:

- Nedsättning till 0,25 % på varuvärdet vid slutet av det tredje året.

- Avskaffande senast vid slutet av det femte året vid avtalets ikraftträdande.

Artikel 14

1. Gemenskapen och Rumänien skall samsamma senast vid slutet av det femte året efter avtalets ikraftträdande gradvis avskaffa alla exporttullar och avgifter med motsvarande verkan.

2. Kvantitativa restriktioner på export till Rumänien och alla åtgärder med motsvarande verkan skall avskaffas av gemenskapen vid avtalets ikraftträdande.

3. Rumänien skall vid avtalets ikraftträdande avskaffa kvantitativa restriktioner på export till gemenskapen och alla åtgärder med motsvarande verkan, med undantag av dem som anges i bilaga 9, vilka gradvis skall sänkas och avskaffas senast vid slutet av det femte året efter avtalets ikraftträdande.

Artikel 15

Varje part förklarar sig villig att sänka sina tullar vid handel med den andra parten i snabbare takt än vad som avses i artiklarna 10 och 11 om dess allmänna ekonomiska situation och situationen inom det berörda ekonomiska området så tillåter.

Associeringsrådet kan utfärda rekommendationer med denna innebörd.

Artikel 16

I protokoll 1 fastställs ordningen för de textilprodukter som avses i detta.

Artikel 17

I protokoll 2 fastställs ordningen för de produkter som omfattas av Fördraget om upprättandet av Europeiska kol- och stålgemenskapen.

Artikel 18

1. Bestämmelserna i detta kapitel utesluter inte att gemenskapen upprätthåller en jordbrukskomponent i gällande tullar för produkter som förtecknas i bilaga 10 vad gäller produkter med ursprung i gemenskapen.

2. Bestämmelserna i detta kapitel utesluter inte att Rumänien inför en jordbrukskomponent i gällande tullar för produkter som förtecknas i bilaga 10 vad gäller produkter med ursprung i gemenskapen.

KAPITEL II

Jordbruk

Artikel 19

1. Bestämmelserna i detta kapitel skall tillämpas på jordbruksprodukter med ursprung i gemenskapen och i Rumänien.

2. Med *jordbruksprodukter* avses de produkter som anges i kapitel 1—24 i Kombinerade nomenklaturen och de produkter som anges i bilaga 1, med undantag av fiskeriprodukter som anges i förordning (EEG) nr 3687/91.

Artikel 20

I protokoll 3 fastställs handelsordningen för bearbetade jordbruksprodukter, vilka förtecknas i nämnda protokoll.

Artikel 21

1. Gemenskapen skall vid tiden för avtalets ikraftträdande avskaffa de kvantitativa importrestriktionerna för jordbruksprodukter med ursprung i Rumänien som upprätthålls genom rådets förordning (EEG) nr 3420/83 i den form som de har på dagen för avtalets undertecknande.

2. För de jordbruksprodukter med ursprung i Rumänien som anges i bilagorna 11 a och 11 b skall, från och med dagen för avtalets

ikraftträdande, åtnjuta en sänkning av avgifterna inom ramen för gemenskapens kvoter eller av sänkning av tullarna på de villkor som föreskrivs i dessa bilagor.

3. Rumänien skall vid avtalets ikraftträdande avskaffa kvantitativa restriktioner på import av jordbruksprodukter med ursprung i gemenskapen.

4. Gemenskapen och Rumänien skall bevilja varandra de koncessioner som avses i bilagorna 12 a, 12 b och 13, på en harmonisk och ömsesidig grundval, i enlighet med de däri fastställda villkoren.

5. Med hänsyn till omfattningen av deras inbördes handel med jordbruksprodukter, till deras särskilda känslighet, till reglerna för gemenskapens gemensamma jordbrukspolitik, till jordbrukets roll för Rumäniens ekonomi och till följderna av de multilaterala handelsförhandlingarna inom ramarna för Allmänna tull- och handelsavtalet, skall gemenskapen och Rumänien i Associeringsrådet undersöka möjligheterna, produkt för produkt och på en ordnad och ömsesidig grundval, att bevilja varandra ytterligare koncessioner.

6. Med hänsyn till behovet av en ökad harmonisering mellan Rumäniens respektive gemenskapens jordbrukspolitik samt Rumäniens mål att bli medlem av gemenskapen kommer båda parter att ha regelbundna samråd i Associeringsrådet om strategi och praktiska metoder i respektive jordbrukspolitik.

Artikel 22

Om import av de produkter med ursprung hos en av parterna som omfattas av koncessioner beviljade enligt artikel 21, orsakar allvarliga störningar på den andra partens marknader, skall båda parter, med beaktande av jordbruksmarknadens särskilda känslighet och utan hinder av andra bestämmelser i detta avtal, särskilt artikel 31, omgående inleda samråd för att finna en lämplig lösning. I avvaktan på en sådan lösning kan parten ifråga vidta de åtgärder som den anser nödvändiga.

KAPITEL III

Fiskerinäringen

Artikel 23

Bestämmelserna i detta kapitel skall tillämpas på de fiskeriprodukter med ursprung i gemenskapen och i Rumänien som omfattas av förordning (EEG) nr 3687/91 om den gemensamma organisationen av marknaden för fiskeriprodukter.

Artikel 24

1. Gemenskapen och Rumänien skall bevilja varandra de koncessioner som anges i bilagorna 14 och 15 på en harmoniserad och ömsesidig basis i enlighet med de villkor som fastställs i dessa. Bestämmelserna i artikel 21.5 skall även tillämpas på fiskeriprodukter.

2. Associeringsrådet skall undersöka möjligheten att sluta avtal mellan parterna om fiskeriprodukter, när de förhållanden som är nödvändiga tillåter detta.

KAPITEL IV

Gemensamma bestämmelser

Artikel 25

Bestämmelserna i detta kapitel skall tillämpas på handel med alla produkter, om inte annat föreskrivs häri eller i protokoll 1, 2 eller 3.

Artikel 26

1. Inga nya tullar på import eller export eller avgifter med motsvarande verkan skall införas, inte heller skall de som redan tillämpas höjas, i handeln mellan gemenskapen och Rumänien från och med dagen för avtalets ikraftträdande.

2. Inga nya kvantitativa import- eller ex-

portrestriktioner eller åtgärder med motsvarande verkan skall införas, inte heller skall de som finns göras mer restriktiva, i handeln mellan gemenskapen och Rumänien från och med dagen för avtalets ikraftträdande.

3. Nya tullar på import och export, eller avgifter som har motsvarande verkan, eller höjningar av dessa, eller nya kvantitativa restriktioner, eller avgifter som har motsvarande verkan eller höjningar av dessa, som införs av Rumänien efter det att förhandlingar påbörjats, skall avskaffas senast vid avtalets ikraftträdande.

4. Utan att det påverkar tillämpningen av de koncessioner som beviljats enligt artikel 21, skall bestämmelserna i punkterna 1 och 2 i denna artikel inte på något sätt utgöra hinder för utövandet av Rumäniens och gemenskapens respektive jordbrukspolitik eller åtgärder som vidtas inom ramen för denna politik.

Artikel 27

1. De båda parterna skall avstå från varje åtgärd eller internt förfarande av fiskal karaktär som antingen direkt eller indirekt främjar särbehandling mellan produkter från en av parterna och liknande produkter med ursprung i den andra partens territorium.

2. Produkter som exporteras till en av de två parternas territorier får inte beviljas gottgörelse för interna avgifter som är högre än den avgift som läggs på dem direkt eller indirekt.

Artikel 28

1. Detta avtal skall inte hindra upprätthållandet eller upprättandet av tullunioner eller frihandelsområden för gränstrafikhandeln förutom i de fall de ändrar den handelsordning som fastställs i detta avtal.

2. Samråd mellan parterna skall äga rum i Associeringsrådet om avtal om upprättande av sådana tullunioner eller frihandelsområden och, på begäran, om andra viktiga frågor

rörande deras respektive handelspolitik med tredje land. Särskilt om ett tredje land ansluter sig till gemenskapen, skall sådana samråd äga rum för att säkerställa att hänsyn kan tas till gemenskapens och Rumäniens gemensamma intressen som fastställts i detta avtal.

Artikel 29

Rumänien kan vidta undantagsåtgärder som avviker från bestämmelserna i artiklarna 11 och 26.1 i form av höjda tullar under en begränsad tid.

Dessa åtgärder kan endast gälla nyetablerade industrier eller vissa sektorer som genomgår omstrukturering eller står inför allvarliga svårigheter, särskilt när dessa svårigheter medför allvarliga sociala problem.

De importtullar som används i Rumänien för produkter med ursprung i gemenskapen till följd av dessa åtgärder får inte överstiga 25 procent av värdet och skall omfatta en preferensdel för produkter med ursprung i gemenskapen. Det totala värdet på import av produkter som omfattas av dessa åtgärder får inte överstiga 15 procent av den totala importen av industriprodukter från gemenskapen enligt kapitel I under det senaste året, för vilket det föreligger statistik.

Dessa åtgärder skall tillämpas under en period av högst fem år, om inte en längre period har bemyndigats av Associeringsrådet. De skall upphöra att gälla senast vid utgången av övergångsperioden.

Inga sådana åtgärder kan införas för en produkt om mer än tre år har förflutit efter avskaffandet av alla tullar och kvantitativa restriktioner eller avgifter eller åtgärder med motsvarande verkan för den produkten.

Rumänien skall underrätta Associeringsrådet om alla särskilda åtgärder som man avser vidta och samråd skall äga rum på begäran av gemenskapen i Associeringsrådet om sådana åtgärder och de sektorer som det gäller innan de tillämpas. När sådana åtgärder vidtas, skall Rumänien förelägga Associeringsrådet

en tidsplan för avskaffandet av de tullar som införts enligt denna artikel. Denna tidsplan skall omfatta en gradvis avveckling av dessa tullar med början senast två år efter deras införande med lika stora årliga satser. Associeringsrådet kan besluta om en annan tidsplan.

Artikel 30

Om en av parterna finner att dumpning sker i handeln med den andra parten i enlighet med artikel VI i Allmänna tull- och handelsavtalet, kan den vidta lämpliga åtgärder mot detta förfarande i enlighet med avtalet i överensstämmelse med tillämpningen av artikel VI i Allmänna tull- och handelsavtalet, med dithörande inhemsk lagstiftning och med de villkor och de förfaranden som avses i artikel 34.

Artikel 31

När en produkt importeras i så stora mängder och på sådana villkor att det förorsakar, eller riskerar att förorsaka

- allvarlig skada för inhemska producenter på samma eller direkt konkurrerande produkter i en parts territorium, eller
- allvarliga störningar inom en sektor för ekonomi eller svårigheter vilka kan ge anledning till att den ekonomiska situationen i en region allvarligt förvärras,

kan gemenskapen eller Rumänien, allt efter vilken part som är berörd, vidta lämpliga åtgärder i enlighet med villkoren och förfarandena i artikel 34.

Artikel 32

Om uppfyllelse av bestämmelserna i artiklarna 14 och 26 leder till

- i) återexport till ett tredje land mot vilket den exporterande parten för produkten ifråga upprätthåller kvantitativa exportrestriktioner, exporttullar eller åtgärder med motsvarande verkan,

eller

- ii) en allvarlig brist, eller risk härför, av en produkt som är viktig för den exporterande parten,

och när de situationer som avses ovan medför eller kan medföra allvarliga svårigheter för den exporterande parten, kan den parten vidta lämpliga åtgärder i enlighet med villkoren och förfarandena i artikel 34. Åtgärderna skall vara icke-diskriminerande och avskaffas när omständigheterna inte längre motiverar att de upprätthålls.

Artikel 33

Medlemsstaterna och Rumänien skall gradvis anpassa eventuella statliga handelsmonopol för att, vid slutet av det femte året efter detta avtals ikraftträdande, säkerställa att det inte föreligger någon diskriminering mellan medborgarna i medlemsstaterna och i Rumänien beträffande de villkor på vilka varor produceras och saluförs. Associeringsrådet skall underrättas om de åtgärder som vidtas för att genomföra detta mål.

Artikel 34

1. Om gemenskapen eller Rumänien underkastar import av produkter, som kan medföra de svårigheter som avses i artikel 31, ett administrativt förfarande som syftar till att snabbt skaffa upplysningar om tendensen på handelsflödet, skall den underrätta den andra parten om detta.

2. I de fall som anges i artiklarna 30, 31 och 32 skall gemenskapen eller Rumänien, innan de åtgärder som avses däri vidtas eller snarast möjligt i de fall som omfattas av punkt 3 d, förse Associeringsrådet med alla relevanta upplysningar i syfte att nå en lösning som är godtagbar för båda parter.

Vid val av åtgärder måste de som minst stör avtalets funktion prioriteras.

Skyddsåtgärderna skall genast meddelas Associeringsrådet och skall vara föremål för periodiska samråd inom det organet, särskilt med hänsyn till upprättandet av en tidsplan för deras avskaffande så snart som omständigheterna tillåter det.

3. För genomförandet av punkt 2 gäller följande bestämmelser:

- a) Vad gäller artikel 31 skall svårigheter som uppstår genom den situation som avses i den artikeln hänskjutas för undersökning till Associeringsrådet, vilket kan fatta nödvändiga beslut för att undanröja sådana svårigheter.

Om Associeringsrådet eller den exporterande parten inom 30 dagar efter frågans hänskjutande inte har fattat något beslut som undanröjer svårigheterna eller har funnit någon annan tillfredsställande lösning, kan den importerande parten vidta lämpliga åtgärder för att avhjälpa problemet. Dessa åtgärder skall begränsas till vad som är absolut nödvändigt för att avhjälpa situationen.

- b) Vad gäller artikel 30 skall Associeringsrådet underrättas om dumpningen så snart som den importerande partens myndigheter har inlett en undersökning. Om inte dumpningen upphör eller någon annan tillfredsställande lösning nås inom 30 dagar efter frågans hänskjutande till Associeringsrådet, får den importerande parten vidta lämpliga åtgärder.

- c) Vad gäller artikel 32 skall svårigheter som uppstår genom de situationer som avses i den artikeln hänskjutas till Associeringsrådet för undersökning.

Associeringsrådet kan fatta nödvändiga beslut för att undanröja svårigheterna. Om den inte har fattat något beslut inom 30 dagar efter frågans hänskjutande, kan den exporterande parten vidta lämpliga åtgärder vid export av produkten i fråga.

- d) Under särskilda omständigheter som kräver direkt handling och omöjliggör föregående underrättelse eller undersökning, kan gemenskapen eller Rumänien, allt efter omständigheterna, i de situationer som anges i artiklarna 30, 31 och 32 genast tillämpa förebyggande och tillfälliga åtgärder som är absolut nödvändiga för att avhjälpa situationen, och Associeringsrådet skall omgående underrättas om detta.

Artikel 35

I protokoll 4 fastställs ursprungsregler för tillämpning av de i detta avtal förutsedda tullpreferenserna.

Artikel 36

Detta avtal utesluter inte tillämpning av förbud mot eller restriktioner för import, export eller transitering av varor, om detta grundas på allmän moral, allmän ordning eller allmän säkerhet, eller intresset att skydda människors och djurs hälsa och liv eller att bevara växter, att skydda naturresurser, att skydda nationella skatter av konstnärligt, historiskt eller arkeologiskt värde eller att skydda immateriella, industriella och kommersiella rättigheter eller bestämmelser rörande guld och silver. Sådana förbud eller restriktioner får dock inte utgöra ett medel för godtycklig diskriminering eller innefatta en förtäckt begränsning av handeln mellan parterna.

Artikel 37

I protokoll 5 fastställs de särskilda bestämmelser som skall tillämpas på handel mellan Rumänien å ena sidan och Spanien och Portugal å den andra sidan.

AVDELNING IV

ARBETSTAGARNAS RÖRLIGHET, ETABLERING, TILLHANDA- HÅLLANDE AV TJÄNSTER

KAPITEL I

Arbetstagarnas rörlighet

Artikel 38

1. Om inte annat följer av de villkor och riktlinjer som gäller i var och en av medlemsstaterna

- skall arbetstagare av rumänsk nationalitet som är lagligen anställda inom en medlemsstats territorium behandlas på samma sätt som medlemsstatens egna medborgare, utan diskriminering på grund av nationalitet, beträffande arbetsförhållanden, avlöning eller avskedande,

- skall den lagligen bosatta maken/makan eller barnen till en arbetstagare som är lagligen anställd inom en medlemsstats territorium, med undantag av säsongarbetare och arbetstagare som omfattas av bilaterala avtal enligt artikel 42, såvida inte något annat fastställs i dessa avtal, äga tillträde till den medlemsstatens arbetsmarknad under den tid arbetstagaren har arbetstillstånd i denna.

2. Om inte annat följer av de villkor och riktlinjer som gäller i Rumänien skall landet behandla arbetstagare som är medborgare i en medlemsstat och lagligen anställda inom Rumäniens territorium, liksom deras makar och barn som är lagligen bosatta inom detta territorium, på det sätt som avses i punkt 1.

Artikel 39

1. I syfte att samordna de sociala trygghetssystemen för arbetstagare av rumänsk nationalitet som är lagligen anställda inom en

medlemsstats territorium och för deras familjemedlemmar som är lagligen bosatta där och om inte annat följer av de villkor och riktlinjer som gäller i var och en av medlemsstaterna

- skall alla perioder då sådana arbetstagare har varit försäkrade, anställda eller bosatta i de olika medlemsstaterna läggas samman med tanke på pensioner och livräntor som utbetalas på grund av ålderdom, invaliditet och dödsfall samt läkarvård för sådana arbetstagare och deras familjemedlemmar,
- skall alla pensioner och livräntor som utbetalas på grund av ålderdom, dödsfall, arbetsolycka och yrkessjukdom, eller invaliditet till följd av dessa, med undantag av icke avgiftsfinansierade förmåner, kunna överföras fritt i de grad som tillämpas enligt lagstiftningen i gäldenärsmedlemsstaten eller -medlemsstaterna,
- skall de berörda arbetstagarna erhålla familjebidrag för sina familjemedlemmar enligt definitionen ovan.

2. Rumänien skall behandla såväl arbetstagare som är medborgare i en medlemsstat och lagligen anställda inom Rumäniens territorium som deras familjemedlemmar som är lagligen bosatta där på samma sätt som det som anges i punkt 1 andra och tredje strecksatserna.

Artikel 40

1. Associeringsrådet skall genom beslut anta lämpliga bestämmelser för att genomföra det mål som avses i artikel 39.
2. Associeringsrådet skall genom beslut anta närmare bestämmelser för det administrativa samarbetet genom att ge nödvändiga garantier beträffande förvaltning och övervakning av tillämpningen av bestämmelserna i punkt 1.

Artikel 41

De bestämmelser som Associeringsrådet antar enligt artikel 40 skall inte gälla de rättigheter eller förpliktelser som är en följd av bilaterala avtal mellan Rumänien och medlemsstaterna då dessa avtal föreskriver en mera gynnsam behandling av medborgare från Rumänien eller medlemsstaterna.

Artikel 42

1. Med hänsyn till arbetsmarknadsläget i en medlemsstat och om inte annat sägs i dess lagstiftning och i de regler som gäller i den medlemsstaten beträffande arbetstagares rörlighet

- bör de möjligheter till tillgång till anställning för rumänska arbetstagare som erbjuds i medlemsstaterna enligt bilaterala avtal bevaras och om möjligt förbättras,
- skall de andra medlemsstaterna välviligt överväga möjligheterna att sluta liknande avtal.

2. Associeringsrådet skall undersöka andra förbättringar som omfattar möjlighet till tillgång till yrkesutbildning i enlighet med gällande regler och förfaranden i medlemsstaterna och med hänsyn till arbetsmarknadsläget i medlemsstaterna och gemenskapen.

Artikel 43

Under den andra etappen enligt artikel 7 eller tidigare om ett beslut fattats om detta, skall Associeringsrådet undersöka ytterligare möjligheter att förbättra arbetstagarnas rörlighet med hänsyn bland annat till den sociala och ekonomiska situationen i Rumänien och sysselsättningsläget i gemenskapen. Associeringsrådet skall avge rekommendationer i detta avseende.

Artikel 44

Med tanke på att underlätta omstrukture-

ringen av arbetskraftsresurserna som en följd av den ekonomiska omstruktureringen i Rumänien skall gemenskapen ge tekniskt bistånd för inrättandet av ett lämpligt socialt trygghetssystem och arbetsförmedlingssystem i Rumänien i överensstämmelse med artikel 89.

KAPITEL II

Etablering

Artikel 45

1. Varje medlemsstat skall, från och med avtalets ikraftträdande, inte ge rumänska företag eller medborgare som etablerar sig inom dess territorium en mindre gynnsam behandling än den man ger sina egna företag och medborgare, med undantag av de sektorer som beskrivs i bilaga 16.

2. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 3 skall Rumänien från och med avtalets ikraftträdande, inte ge gemenskapsföretag och -medborgare som etablerar sig i Rumänien, en mindre gynnsam behandling än den landet ger sina egna medborgare och företag, med undantag av de sektorer som avses i bilaga 17. Om de gällande lagarna och förordningarna inte medger en sådan behandling av gemenskapsföretag och medborgare i gemenskapen när det gäller viss näringsverksamhet i Rumänien då detta avtal träder i kraft, skall landet ändra sådana lagar och förordningar för att säkerställa en sådan behandling senast vid slutet av det femte året räknat från dagen för avtalets ikraftträdande.

3. För de områden och frågor som beskrivs i bilaga 18, med undantag av bankverksamhet enligt lag nr 33, 1991, skall Rumänien gradvis och senast vid slutet av den övergångsperiod som anges i artikel 7 inte vid etablering ge en mindre gynnsam behandling åt gemenskapsföretag och -medborgare än den som landet ger sina egna företag och medborgare. Vad gäller den ovan nämnda bankverksamheten skall nationell behandling ges senast vid utgången av det femte året räknat från dagen för avtalets ikraftträdande.

4. Rumänien skall, under de övergångsperioder som avses i punkterna 2 och 3, inte anta några nya förordningar eller vidta några nya åtgärder, som medför diskriminering beträffande etableringen och verksamheten för gemenskapsföretag och -medborgare på landets territorium i förhållande till egna företag och medborgare.

5. I detta avtal används följande beteckningar med de betydelser som här anges:

a) *etablering*:

- i) för medborgare, rätten att påbörja och utöva förvärvsverksamhet som egenföretagare och att etablera och leda företag, särskilt bolag, som de faktiskt kontrollerar. Medborgare får inte i sin egen förvärvs- eller affärsverksamhet söka eller ta anställning på arbetsmarknaden och inte heller få tillgång till den andra partens arbetsmarknad. Bestämmelserna i detta kapitel gäller uteslutande dem som utövar egen förvärvsverksamhet.
- ii) för företag, rätten att påbörja och utöva förvärvsverksamhet genom att etablera och leda dotterbolag, filialer och agenturer.

b) *dotterbolag*: det bolag som faktiskt kontrolleras av det första företaget.

c) *förvärvsverksamhet*: i synnerhet verksamhet inom industri, handel och hantverk och verksamhet inom något av de fria yrkena.

6. Associeringsrådet skall regelbundet undersöka möjligheten att påskynda nationell behandling inom de sektorer som anges i bilaga 18 och inkludera de områden och frågor som anges i bilagorna 16 och 17 inom tillämpningsområdet för bestämmelserna i punkterna 1—4 i denna artikel. Ändringar i dessa bilagor kan göras genom beslut av Associeringsrådet.

Efter utgången av de övergångsperioder

som avses i punkterna 2 och 3 i kan Associeringsrådet undantagsvis, på Rumäniens begäran, vid behov besluta att under en begränsad tid förlänga övergångsperioden för vissa områden eller angelägenheter för en begränsad tidsperiod.

7. Trots bestämmelserna i denna artikel skall de gemenskapsföretag som är etablerade inom Rumäniens territorium, från och med avtalets ikraftträdande, ha rätt att förvärva, nyttja, hyra och sälja fast egendom och, beträffande offentlig egendom, mark och skog, ha rätt att hyra när dessa resurser är direkt nödvändiga för att de skall kunna utöva den förvärvsverksamhet för vilken de är etablerade. Denna rätt omfattar inte etablering för handel och förmedling av fast egendom och naturtillgångar.

Rumänien skall bevilja dessa rättigheter till filialer och agenturer tillhörande gemenskapsföretag och medborgare i gemenskapen etablerade i Rumänien senast vid utgången av de fem första åren räknat från dagen för avtalets ikraftträdande.

Rumänien skall bevilja dessa rättigheter till medborgare i gemenskapen som är etablerade som egenföretagare i Rumänien vid utgången av den övergångsperiod som avses i artikel 7.

Artikel 46

1. Om inte annat följer av bestämmelserna i artikel 45 och med undantag av de finansiella tjänster som beskrivs i bilaga 18, kan var och en av parterna reglera etableringen och verksamheten för företag och medborgare inom sitt territorium i den mån som denna reglering inte medför diskriminering av den andra partens företag och medborgare i förhållande till landets egna företag och medborgare.

2. Vad beträffar de finansiella tjänster som beskrivs i bilaga 18 hindrar detta avtal inte parterna från att anta de bestämmelser som är nödvändiga för parternas penningpolitik eller av försiktighetsskäl, för att säkra skyddet av investerare, insättare, försäkringstagare eller

personer som har anförtrott sin egendom åt en förtroendeman, eller för att säkra det ekonomiska systemets integritet och stabilitet. Dessa åtgärder får inte medföra diskriminering av den andra partens företag och medborgare i förhållande till landets egna företag och medborgare.

Artikel 47

För att underlätta för medborgare i gemenskapen och Rumänien att påbörja och utöva reglerad yrkesverksamhet i Rumänien respektive gemenskapen skall Associeringsrådet undersöka vilka åtgärder som måste vidtas för att möjliggöra ett ömsesidigt erkännande av utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis. Associeringsrådet får vidta alla nödvändiga åtgärder i detta avseende.

Artikel 48

Bestämmelserna i artikel 46 utesluter inte att en avtalsslutande part tillämpar särskilda regler beträffande etableringen och verksamheten på dess territorium av filialer och agenturer till företag som tillhör en annan part som inte omfattas av den första partens territorium om dessa regler är berättigade med hänsyn till rättsliga eller tekniska skillnader mellan sådana filialer och agenturer i förhållande till filialer och agenturer till företag som omfattas av dess territorium eller, beträffande finansiella tjänster, av försiktighetsskäl. Behandlingen får inte skilja sig mer än vad som är absolut nödvändigt till följd av sådana rättsliga eller tekniska skillnader eller, beträffande de finansiella tjänsterna enligt bilaga 18 av försiktighetsskäl.

Artikel 49

1. Ett *gemenskapsbolag* respektive ett *rumänskt bolag* skall i detta avtal innebära ett bolag eller en firma som bildats i överensstämmelse med en medlemsstats eller Rumäniens lagstiftning och som har sitt säte, sitt huvudkontor eller sin huvudsakliga verksamhet inom gemenskapens respektive Rumäni-

ens territorium. Om det bolag eller den firma som bildats i överensstämmelse med en medlemsstats eller Rumäniens lagstiftning endast har sitt säte inom gemenskapens eller Rumäniens territorium, måste dock dess verksamhet ha en faktisk och fortlöpande förbindelse med ekonomin i en av medlemsstaterna eller Rumänien.

2. Då det gäller internationella sjötransporter skall bestämmelserna i detta kapitel och i kapitel III i denna avdelning också tillämpas på en medborgare eller ett rederi från medlemsstaterna respektive Rumänien som är etablerat utanför gemenskapen eller Rumänien och kontrolleras av medborgare i en medlemsstat eller Rumänien, om deras fartyg är registrerade i den medlemsstaten eller Rumänien i överensstämmelse med respektive lagstiftning.

3. En medborgare i gemenskapen respektive i Rumänien skall i detta avtal innebära en fysisk person som är medborgare i en av medlemsstaterna eller Rumänien.

4. Bestämmelserna i detta avtal skall inte hindra att var och en av parterna vidtar varje åtgärd som är nödvändig för att förhindra kringgåendet av dess åtgärder beträffande tredje lands tillgång till landets marknad genom bestämmelserna i detta avtal.

Artikel 50

I detta avtal förstås med *finansiella tjänster* den verksamhet som beskrivs i bilaga 18. Associeringsrådet kan utöka eller ändra räckvidden för bilaga 18.

Artikel 51

Under de fem första åren räknat från dagen för avtalets ikraftträdande, kan Rumänien införa åtgärder som avviker från bestämmelserna i detta kapitel beträffande gemenskapsbolags och gemenskapsmedborgares etablering om vissa industrier

— genomgår omstrukturering, eller

— utsätts för allvarliga problem, särskilt då dessa medför svåra sociala problem i Rumänien, eller

— råkar ut för att hela den marknadsandel som rumänska bolag eller medborgare har inom en viss sektor eller industri i Rumänien elimineras eller minskar drastiskt, eller

— är nya industrier som växer fram i Rumänien.

Sådana åtgärder

i) skall upphöra att gälla senast två år efter utgången av de fem första åren räknat från dagen för avtalets ikraftträdande, och

ii) skall vara rimliga och nödvändiga för att förbättra situationen, och

iii) skall endast gälla företag i Rumänien som bildas efter det att sådana åtgärder trätt i kraft och inte medföra någon diskriminering i förhållande till rumänska bolag eller medborgare beträffande verksamheten för de gemenskapsbolag eller gemenskapsmedborgare som redan är etablerade i Rumänien då en bestämd åtgärd införs.

Associeringsrådet kan undantagsvis på Rumäniens begäran, om behov uppstår besluta att förlänga den period som anges i strecksatsen i ovan för en viss sektor för en begränsad tidsperiod, vars längd inte överstiger den övergångsperiod som anges i artikel 7.

Då Rumänien utformar och tillämpar sådana åtgärder skall landet i möjligaste mån bevilja förmånsbehandling för gemenskapsbolag och medborgare i gemenskapen och under inga omständigheter får en behandling ges som är mindre gynnsam än den som beviljas bolag eller medborgare i ett tredje land.

Innan Rumänien inför dessa åtgärder skall landet samråda med Associeringsrådet och får tidigast sätta dem i kraft en månad efter anmälan till Associeringsrådet av de konkreta

ta åtgärder som Rumänien skall införa, utom i de fall då risken för irreparabel skada kräver brådskande åtgärder, varvid Rumänien skall samråda med Associeringsrådet omedelbart efter det att åtgärderna införts.

Efter utgången av de fem första åren räknat från dagen för avtalets ikraftträdande får Rumänien endast införa sådana åtgärder med Associeringsrådets tillåtelse och på de villkor som fastställs av detta.

Artikel 52

1. Bestämmelserna i detta kapitel skall inte tillämpas på lufttransporttjänster, transporttjänster på inre vattenvägar eller sjötransporttjänster i form av cabotage.

2. Associeringsrådet kan avge rekommendationer för förbättring av möjligheterna till etablering och verksamhet inom de områden som avses i punkt 1.

Artikel 53

1. Trots bestämmelserna i kapitel I i denna avdelning skall de för vilka Rumänien respektive gemenskapen har beviljat etableringsrätt, i överensstämmelse med värdlandets lagstiftning, ha rätt att på Rumäniens eller gemenskapens territorium anställa eller att i ett av sina dotterbolag låta anställa arbetstagare som är medborgare i medlemsstaterna eller Rumänien under förutsättning att dessa arbetstagare är sådana nyckelpersoner som beskrivs i punkt 2 och att de uteslutande anställs av sådana som har etableringsrätt eller deras dotterbolag. Dessa anställdas uppehålls- och arbetstillstånd får endast omfatta tiden för en sådan anställning.

2. Som nyckelperson hos sådana som har etableringsrätt, nedan kallade "organisation", betraktas

- a) överordnad personal i en organisation, som företrädesvis leder dess administ-

ration och som huvudsakligen står under allmänt överinseende av och får instruktioner från styrelsen eller företagets aktieägare, bland annat beträffande

- ledning av organisationen eller en avdelning eller underavdelning av organisationen,
 - överinseende och kontroll av det arbete som utförs av annan tillsyns-, yrkes- eller ledningspersonal,
 - behörighet att personligen anställa och avskeda eller anbefalla anställning, avskedande och andra personalåtgärder,
- b) personer som är anställda i en organisation och som har
 - höga eller osedvanliga kvalifikationer beträffande en typ av arbete eller ett fack som kräver särskilt tekniskt kunnande,
 - stora eller osedvanliga kunskaper som är av väsentlig betydelse för organisationens service, forskningsutrustning, teknik eller administration.

Dessa personer kan även vara personer med officiellt godkända yrken, men andra personer är inte uteslutna.

Var och en av dessa personer måste ha varit anställd i den berörda organisationen minst ett år innan de skickas ut av organisationen.

Artikel 54

1. Bestämmelserna i detta kapitel skall tillämpas om inte annat följer av begränsningar som är berättigade med hänsyn till allmän ordning, säkerhet eller hälsa.

2. Bestämmelserna i detta kapitel skall inte omfatta verksamhet som även om det endast är tillfälligt är förenad med myndighetsutövning inom vardera partens territorium.

Artikel 55

Bolag som kontrolleras och uteslutande ägs gemensamt av rumänska bolag eller medborgare och bolag eller medborgare i gemenskapen skall också omfattas av bestämmelserna i detta kapitel och kapitel III i denna avdelning.

KAPITEL III

Tillhandahållande av tjänster mellan gemenskapen och Rumänien

Artikel 56

1. I enlighet med bestämmelserna i detta kapitel förpliktar sig parterna att vidta nödvändiga åtgärder för att stegvis möjliggöra tillhandahållande av tjänster som utförs av bolag eller medborgare i gemenskapen eller Rumänien som är etablerade hos en annan part än den där den person för vilken tjänsterna är avsedda är bosatt, med beaktande av utvecklingen av parternas tjänstesektor.

2. I takt med den liberaliseringsprocess som nämns i punkt 1, och om inte annat följer av bestämmelserna i artikel 59.1, skall parterna tillåta tillfällig förflyttning av de fysiska personer som tillhandahåller tjänsten eller är anställda av tjänsteproducenten som nyckelperson enligt definitionen i artikel 53.2, inberäknat de fysiska personer som är representanter för ett bolag eller en medborgare i gemenskapen eller Rumänien och som ansöker om tillfälligt inresetillstånd för att förhandla om försäljning av tjänster eller för att ingå avtal om försäljning av tjänster för den tjänsteproducenten, då dessa representanter inte kommer att vara engagerade i direktförsäljning till allmänheten eller tillhandahålla tjänsterna själva.

3. Associeringsrådet skall vidta nödvändiga åtgärder för det stegvisa genomförandet av bestämmelserna i punkt 1.

Artikel 57

Beträffande tillhandahållandet av transport-

tjänster mellan gemenskapen och Rumänien skall bestämmelserna i artikel 56 ersättas med följande:

1. Beträffande internationell sjötransport förpliktar sig parterna att faktiskt tillämpa principen om obegränsad tillgång till marknaden och trafiken på kommersiella grunder:
 - a) Ovanstående bestämmelse skall inte beröra rättigheterna och förpliktelserna enligt Förenta nationernas uppförandekodex för linjekonferenser som tillämpas av någon av parterna i detta avtal. Icke-konferensanslutna linjerederier skall få operera fritt i konkurrens med en konferens så länge de står fast vid principen om sund konkurrens på kommersiella grunder.
 - b) Parterna bekräftar att deras åtagande att verka för en fri konkurrensmiljö är ett väsentligt drag hos tank- och torrlastsjöfarten.
2. Vid tillämpningen av principerna i punkt 1 skall parterna
 - a) inte införa lastfördelningsklausuler i framtida bilaterala avtal med tredje land utom i de undantagsfall då linjerederier från någon av parterna i detta avtal annars inte skulle ha någon faktisk möjlighet att bedriva transportverksamhet till och från det berörda tredje landet,
 - b) förbjuda lastfördelningsbestämmelser i framtida bilaterala avtal beträffande tank- och torrlastsjöfart,
 - c) vid avtalets ikraftträdande avskaffa alla ensidiga åtgärder och administrativa, tekniska och andra hinder som skulle kunna få en restriktiv eller diskriminerande verkan på det fria tillhandahållandet av tjänster inom internationell sjötransport.

3. I syfte att säkerställa en samordnad utveckling och gradvis liberalisering av transporten mellan parterna, anpassad till deras ömsesidiga handelsbehov, skall villkoren för ömsesidig tillgång till marknaden inom lufttransport och landtransport behandlas i särskilda transportavtal som skall slutas vid förhandling mellan parterna efter detta avtals ikraftträdande.
4. Innan de avtal som avses i punkt 3 har slutits får parterna inte vidta några åtgärder som är mer restriktiva eller diskriminerande jämfört med den rådande situationen dagen före dagen för avtalets ikraftträdande.
5. Under övergångsperioden skall Rumänien stegvis anpassa sin lagstiftning, omfattande administrativa, tekniska eller andra regler, till den vid varje tidpunkt gällande gemenskapslagstiftningen på luft- och landtransportområdet i den mån det gagnar liberaliseringen och den ömsesidiga tillgången till parternas marknader och underlättar passagerar- och godstrafiken.
6. I takt med de gemensamma framstegen när det gäller förverkligandet av målsättningen i detta kapitel skall Associeringsrådet undersöka vilka möjligheter som finns för att skapa de nödvändiga villkoren för ökad frihet att tillhandahålla luft- och landtransporttjänster.

Artikel 58

Bestämmelserna i artikel 54 skall tillämpas på de områden som omfattas av detta kapitel.

KAPITEL IV

Allmänna bestämmelser

Artikel 59

1. För tillämpningen av avdelning IV i detta avtal får inget i avtalet hindra parterna från att tillämpa sina egna lagar och förordningar

beträffande fysiska personers inresa och vistelse, arbete, arbetsvillkor och etablering samt tillhandahållande av tjänster, under förutsättning att de inte tillämpar dem på ett sådant sätt att fördelarna för någon av parterna enligt villkoren i en särskild bestämmelse i avtalet upphävs eller begränsas. Denna bestämmelse berör inte tillämpningen av artikel 54.

2. Bestämmelserna i kapitel II—IV i avdelning IV skall anpassas genom ett beslut av Associeringsrådet med tanke på resultatet av förhandlingarna om tjänster i Uruguayrundan och i synnerhet för att säkerställa att en part, enligt någon av bestämmelserna i detta avtal, inte ger den andra parten en mindre gynnsam behandling än den som ges enligt bestämmelserna i ett framtida allmänt tjänstehandelsavtal (GATS).

3. Uteslutning av gemenskapsbolag och gemenskapsmedborgare, etablerade i Rumänien i enlighet med bestämmelserna i kapitel II i avdelning IV, från offentligt stöd som beviljas av Rumänien inom områdena allmän utbildning, hälsovårds- och socialtjänster och kulturella tjänster, skall under den övergångsperiod som anges i artikel 7 bedömas som förenligt med bestämmelserna i avdelning IV och med konkurrensreglerna i avdelning V.

AVDELNING V

BETALNINGAR, KAPITAL, KONKURRENSBESTÄMMELSER OCH ANDRA EKONOMISKA BESTÄMMELSER, TILLNÄRMNING AV LAGSTIFTNING

KAPITEL I

Löpande betalningar och kapitalrörelser

Artikel 60

De avtalsslutande parterna förpliktar sig att tillåta alla betalningar på betalningsbalansens avräkningskonto i fritt konvertibel valuta i den omfattning som de transaktioner som

ligger till grund för betalningarna gäller rörlighet av varor, tjänster eller personer mellan parterna, vilkas rörlighet har liberaliserats i enlighet med detta avtal.

Artikel 61

1. Beträffande transaktioner på betalningsbalansens kapitalräkning skall medlemsstaterna respektive Rumänien, från och med avtalets ikraftträdande, garantera fri rörlighet för kapital i samband med direkta investeringar i bolag som bildats i överensstämmelse med värdlandets lagstiftning och investeringar som görs i överensstämmelse med bestämmelserna i kapitel II i avdelning IV samt avveckling eller repatriering av dessa investeringar och eventuell vinst därav.

2. Trots ovanstående bestämmelse skall sådan fri rörlighet, avveckling och repatriering garanteras vid utgången av den första etappen enligt artikel 7 för alla investeringar i samband med etableringen av filialer och agenturer till bolag och medborgare i gemenskapen som etablerar sig i Rumänien som egenföretagare enligt kapitel II i avdelning IV.

3. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 1 får medlemsstaterna, från och med avtalets ikraftträdande, och Rumänien, från och med slutet av det femte året räknat från avtalets ikraftträdande inte införa några nya valutarestriktioner på kapitalrörelser och därmed förbundna löpande betalningar mellan personer som är bosatta i gemenskapen och Rumänien och inte göra befintliga ordningar mer restriktiva.

4. Parterna skall samråda med varandra i syfte att underlätta kapitalrörelser mellan gemenskapen och Rumänien för att främja målen i detta avtal.

Artikel 62

1. Under fem år räknat från dagen för avtalets ikraftträdande skall de avtalsslutande parterna vidta åtgärder för att skapa de nöd-

vändiga villkoren för en fortsatt gradvis tillämpning av gemenskapens regler om fri rörlighet för kapital.

2. Vid utgången av det femte året räknat från avtalets ikraftträdande skall Associeringsrådet undersöka på vilka sätt som gemenskapens regler om rörlighet för kapital kan tillämpas fullt ut.

Artikel 63

Med hänsyn till bestämmelserna i detta kapitel och trots bestämmelserna i artikel 65 får Rumänien, tills den rumänska valutan är helt konvertibel enligt artikel VIII i Internationella valutafonden (IMF), under exceptionella omständigheter tillämpa växlingsrestriktioner i samband med beviljande av eller upptagande av korta eller medellånga krediter i den utsträckning som sådana restriktioner åläggs Rumänien för beviljandet av sådan kredit och är tillåtet enligt Rumäniens status under IMF.

Rumänien skall tillämpa dessa restriktioner på ett icke diskriminerande sätt. De skall tillämpas på ett sådant sätt att det förorsakar minsta möjliga störning i detta avtal. Rumänien skall genast underrätta Associeringsrådet vid införandet av sådana åtgärder och vid eventuella ändringar i dem.

KAPITEL II

Konkurrensbestämmelser och andra ekonomiska bestämmelser

Artikel 64

1. Följande är oförenligt med avtalets rätta funktion, i den utsträckning som det kan påverka handeln mellan gemenskapen och Rumänien:

- i) Alla avtal mellan företag, beslut av företagssammanslutningar och samordnade förfaranden som har till syfte eller resultat att hindra, begränsa eller snedvrیدا konkurrensen.

- ii) Ett eller flera företags missbruk av en dominerande ställning inom gemenskapens eller Rumäniens territorier eller en väsentlig del av dessa.
- iii) Allt offentligt stöd som snedvrider eller hotar att snedvrیدا konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion.
2. Alla förfaranden som strider mot denna artikel skall utvärderas på grundval av de kriterier som utformas genom tillämpning av bestämmelserna i artiklarna 85, 86 och 92 i Fördraget om upprättande av Europeiska ekonomiska gemenskapen.
3. Associeringsrådet skall, inom tre år efter avtalets ikraftträdande, anta nödvändiga regler för genomförandet av punkterna 1 och 2.
4. a) Vad gäller tillämpningen av bestämmelsen i punkt 1 iii medger parterna att allt offentligt stöd som beviljas av Rumänien under de fem första åren efter avtalets ikraftträdande skall utvärderas med hänsyn till att Rumänien skall betraktas som ett område som motsvarar de områden i gemenskapen som beskrivs i artikel 92.3 a i Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen. Associeringsrådet skall, med hänsyn till Rumäniens ekonomiska situation, bestämma om den perioden skall förlängas med ytterligare femårsperioder.
- b) Varje part skall säkerställa genomblickbarhet inom området för offentligt stöd, bl.a. genom årlig rapportering till den andra parten om det totala beloppet och fördelningen av det stöd som ges och genom att på begäran lämna upplysningar om stödprogram. På begäran av en part skall den andra parten lämna upplysningar om särskilda enskilda fall av offentligt stöd.
5. Med avseende på de produkter som avses i kapitlet II och III i avdelning III
- gäller inte bestämmelserna i punkt 1 iii,
- bör alla förfaranden som strider mot punkt 1 i utvärderas enligt de av gemenskapen uppställda kriterierna på grundval av artiklarna 42 och 43 i Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen och särskilt kriterierna i rådets förordning nr 26/1962.
6. Om gemenskapen eller Rumänien finner att ett särskilt förfarande är oförenligt med villkoren i punkt 1, och
- inte nöjaktigt handlagts enligt de genomförandebestämmelser som avses i punkt 3, eller
- i avsaknad av sådana bestämmelser, och om ett sådant förfarande är eller hotar att vara till men för den andra partens intresse eller kan försäka väsentlig skada på dess inhemska industri, inbegripet dess servicesektor,
- kan gemenskapen eller Rumänien vidta lämpliga åtgärder efter samråd med Associeringsrådet eller 30 arbetsdagar efter det att frågan hänskjutits till sådant samråd.
- Vad gäller förfaranden som är oförenliga med punkt 1 iii i denna artikel, kan sådana lämpliga åtgärder, när Allmänna tull- och handelsavtalet gäller för dessa, endast antas i enlighet med de förfaranden och på de villkor som föreskrivs i Allmänna tull- och handelsavtalet och eventuellt andra relevanta instrument som det förhandlats om inom ramen för GATT och som gäller mellan parterna.
7. Oavsett vilka andra bestämmelser som antas i överensstämmelse med punkt 3, skall parterna utbyta information, med hänsyn till de begränsningar som tystnadsplikten och skydd för företagshemligheter kräver.
8. Denna artikel skall inte tillämpas på produkter som omfattas av Fördraget om upprättandet av Europeiska kol- och stål gemenskapen, vilka omfattas av protokoll 2.

Artikel 65

1. Parterna skall sträva efter att undvika att införa restriktiva åtgärder, inbegripet åtgärder rörande import, i betalningsbalanssyfte. Om sådana åtgärder införs, skall parten som införde dem snarast möjligt förelägga den andra parten en tidsplan för deras upphävande.

2. Om en eller flera av medlemsstaterna eller Rumänien har svårigheter eller allvarligt hotas av svårigheter beträffande sin betalningsbalans, kan gemenskapen eller Rumänien, allt efter omständigheterna och i överensstämmelse med de villkor som fastställs inom ramarna för Allmänna tull- och handelsavtalet, vidta skyddsåtgärder, inbegripet åtgärder rörande import, vilka skall vara tidsbegränsade och inte får gå utöver vad som är nödvändigt för att avhjälpa betalningsbalansproblemet. Gemenskapen respektive Rumänien skall genast underrätta den andra parten.

3. Eventuella skyddsåtgärder skall inte tillämpas på överföringar i samband med investeringar och särskilt inte på repatrieringen av belopp som investerats eller återinvesterats och alla former av avkastning från investeringar.

Artikel 66

Vad gäller offentliga företag eller företag som har medgetts särskilda eller exklusiva rättigheter skall Associeringsrådet, från och med det tredje året från dagen för avtalets ikraftträdande, säkerställa upprätthållandet av principerna i Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen, särskilt artikel 90 i detta, och principerna i slutdokumentet från mötet i april 1990 i Bonn om Europeiska säkerhets- och samarbetskonferensen, särskilt entreprenörers beslutsfrihet.

Artikel 67

1. Rumänien skall fortfara att förbättra skyddet av immateriell, industriell och kom-

mersiell äganderätt för att vid utgången av det femte året efter avtalets ikraftträdande nå en skyddsnivå som motsvarar den som finns inom gemenskapen, inbegripet motsvarande medel för att införa sådana rättigheter.

2. Vid utgången av det femte året efter avtalets ikraftträdande skall Rumänien ansöka om tillträde till Münchenkonventionen om meddelandet av europeiska patent av den 5 oktober 1973. Rumänien skall också ansluta sig till de andra multilaterala konventioner om immateriell, industriell och kommersiell äganderätt som avses i bilaga 19 punkt 1 och som medlemsstaterna är parter i, eller som faktiskt tillämpas av medlemsstaterna.

3. Vid avtalets ikraftträdande skall inte en mindre gynnsam behandling än den som ges tredje land enligt ett bilateralt avtal ges av Rumänien.

Artikel 68

1. De avtalslutande parterna anser att en öppning beträffande tilldelningen av offentliga kontrakt på en icke-diskriminerande och ömsesidig grundval, särskilt i samband med GATT, är ett önskvärt mål.

2. Rumänska bolag enligt definitionen i artikel 49 skall från och med avtalets ikraftträdande ges tillträde till upphandlingsförfaranden i gemenskapen enligt gemenskapens upphandlingsregler på villkor som inte är mindre gynnsamma än de villkor som beviljas gemenskapsbolag.

Gemenskapsbolag enligt definitionen i artikel 49 skall ges tillträde till upphandlingsförfaranden i Rumänien på villkor som inte är mindre gynnsamma än de villkor som beviljas rumänska bolag senast vid utgången av den övergångsperiod som avses i artikel 7.

Gemenskapsbolag som är etablerade i Rumänien enligt bestämmelserna i kapitel II i avdelning IV i form av dotterbolag enligt artikel 45 och under de former som beskrivs i artikel 55 skall från och med avtalets ikraftträdande ges tillträde till upphandlingsförfaranden.

randen på villkor som inte är mindre gynnsamma än de som beviljas rumänska bolag. Gemenskapsbolag etablerade i Rumänien som filialer eller agenturer enligt artikel 45 skall ges sådan behandling senast vid slutet av den övergångsperiod som anges i artikel 7.

Associeringsrådet skall med jämna mellanrum undersöka möjligheten för Rumänien att ge alla gemenskapsbolag tillträde till upphandlingsförfaranden i Rumänien före övergångsperiodens utgång.

3. Bestämmelserna i artikel 38—59 skall tillämpas beträffande etablering, drift och tillhandahållande av tjänster mellan gemenskapen och Rumänien samt anställning av och rörlighet för arbetskraft i samband med uppfyllandet av offentliga kontrakt.

KAPITEL III

Tillnärmning av lagstiftning

Artikel 69

De avtalsslutande parterna medger att en viktig förutsättning för Rumäniens ekonomiska integrering i gemenskapen är en tillnärmning av landets befintliga och framtida lagstiftning till gemenskapens lagstiftning. Rumänien skall vidta åtgärder för att säkerställa att framtida lagstiftning gradvis kommer att bli förenlig med gemenskapens lagstiftning.

Artikel 70

Tillnärmningen av lagstiftningen skall särskilt omfatta följande områden: tullagstiftning, bolagslagstiftning, banklagstiftning, bolagsredovisning och -beskattning, immateriell rätt, skydd för arbetstagare på arbetsplatsen, social trygghet, finansiella tjänster, konkurrensregler, skydd av människors, djurs och växters hälsa och liv, konsumentskydd, indirekt beskattning, tekniska föreskrifter och

standarder, kärnenergilagstiftning, transport och miljö.

Artikel 71

Gemenskapen skall ge Rumänien tekniskt bistånd för genomförandet av dessa åtgärder, som bland annat kan omfatta

- utbyte av expertis,
- tillhandahållande av information på ett tidigt stadium, särskilt om relevant lagstiftning,
- anordnande av seminarier,
- utbildningsverksamhet,
- stöd till översättning av gemenskapslagstiftningen inom tillämpliga sektorer.

AVDELNING VI

EKONOMISKT SAMARBETE

Artikel 72

1. Gemenskapen och Rumänien skall etablera ett ekonomiskt samarbete med sikte på att bidra till Rumäniens utveckling och tillväxtpotentialer. Detta samarbete skall stärka de ekonomiska förbindelserna på bredast möjliga grund till gagn för båda parter.

2. En politik och andra åtgärder kommer att utformas för att få till stånd en ekonomisk och social utveckling i Rumänien och kommer att styras av principen om hållbar utveckling. Genom denna politik bör säkerställas att miljömässiga hänsyn fullständigt införlivas från början och att de anpassas till kraven på en harmonisk och social utveckling.

3. För detta syfte bör samarbetet särskilt inriktas på en politik och åtgärder som är knutna till industrin, inbegripet gruvsektorn, in-

vestering, jordbruk, energi, transport, regional utveckling och turism.

4. Särskild uppmärksamhet skall ägnas åt åtgärder som kan möjliggöra ett samarbete mellan länderna i Centraleuropa och Östeuropa med syfte på en harmonisk utveckling av regionen.

Artikel 73

Industriellt samarbete

1. Samarbetet skall särskilt eftersträva att främja följande:

- Industriellt samarbete mellan ekonomiska aktörer i gemenskapen och Rumänien, särskilt med sikte på att stärka den privata sektorn.
- Gemenskapens bidrag till Rumäniens strävanden, både inom den offentliga och den privata sektorn, att modernisera och omstrukturera sin industri, vilket kommer att påverka övergången från ett centralt planerat system till en marknadsekonomi på villkor som säkerställer skydd av miljön.
- Omstruktureringen av enstaka sektorer.
- Etableringen av nya företag inom områden med tillväxtpotential.
- Överföring av teknik och kunnande.

2. Initiativ till industriellt samarbete skall ta hänsyn till de prioriteter som fastställts av Rumänien. Dessa initiativ bör särskilt söka upprätta en lämplig och öppen ram för företag och förbättra kunskapen om ledarskap och att främja öppenheten vad gäller marknaderna och förhållandena för företag, och skall vid behov omfatta tekniskt bistånd.

Artikel 74

Främjande och skydd av investeringar

1. Samarbetet skall syfta till att etablera ett

gynnsamt klimat för såväl inhemska som utländska privata investeringar, vilket är nödvändigt för den ekonomiska och industriella omstruktureringen i Rumänien.

2. Samarbetet skall bestå av följande:

- Vad avser Rumänien etablering och förbättring av en rättslig ram som är förmånlig för och skyddar investeringar.
- Medlemsstaternas och Rumäniens slutande av avtal för att främja och skydda investeringar.
- Genomförande av lämpliga arrangemang för kapitalöverföring.
- Ett bättre skydd för investeringar.
- Vidare avreglering i Rumänien och förbättring av den ekonomiska infrastrukturen.
- Informationsutbyte beträffande investeringsmöjligheter i form av branschmässor, utställningar, handelsveckor och andra evenemang.

Artikel 75

Jordbruks- och industristandarder och bedömning av överensstämmelse

1. Parterna skall samarbeta i syfte att minska skillnaderna vid förfaranden för bedömning av överensstämmelse i fråga om standardisering.

2. För detta ändamål skall man vid samarbetet sträva efter

- att främja Rumäniens uppfyllande av gemenskapens tekniska föreskrifter och europeiska standarder angående kvaliteten på industriprodukter och jordbruksprodukter,
- att främja användningen av gemenskapens tekniska föreskrifter och europe-

iska standarder och förfaranden för bedömning av överensstämmelse,

- att vid behov utverka att avtal ingås om ömsesidigt erkännande inom dessa områden,
- att uppmuntra Rumänien att aktivt och regelbundet delta i arbetet i specialorgan (CEN, CENELEC, ETSI, EOTC).

3. Gemenskapen kommer vid behov att ge Rumänien tekniskt bistånd.

Artikel 76

Samarbete inom vetenskap och teknik

1. Parterna skall främja samarbete inom forskning och teknisk utveckling. De skall särskilt ägna uppmärksamhet åt följande:

- Utbyte av vetenskaplig och teknisk information, inbegripet information om varandras politik inom vetenskap och teknik.
- Anordnande av gemensamma möten om vetenskapliga frågor (seminarier och "workshops").
- Gemensam forsknings- och utvecklingsverksamhet avsedd att sporra vetenskaplig utveckling och överföring av teknik och kunskande.
- Utbildningsverksamhet och rörlighetsprogram för forskare och specialister från båda sidor.
- Utveckling av en miljö som är befordrande för forskning och tillämpning av ny teknik samt lämpligt skydd av immateriell äganderätt till forskningsresultat.
- Deltagande i gemenskapsprogrammen i överensstämmelse med punkt 3.

Tekniskt bistånd skall ges vid behov.

2. Associeringsrådet skall fastställa lämpliga förfaranden för utveckling av samarbetet.

3. Samarbetet inom gemenskapens ramprogram för forskning och teknisk utveckling skall genomföras på grundval av särskilda arrangemang som skall förhandlas fram och avtalas enligt de förfaranden som fastställs av vardera parten.

Artikel 77

Utbildning

1. Parterna skall samarbeta i syfte att höja nivån på allmän utbildning och yrkeskvalifikationer i Rumänien både inom den offentliga och privata sektorn, med hänsyn till Rumäniens prioriteringar. Institutionella ramar och samarbetsplaner kommer att fastställas (som bygger på Europeiska utbildningsfonden, när den inrättats, och på programmet TEMPUS). Rumäniens deltagande i andra gemenskapsprogram kan också övervägas i detta sammanhang.

2. Samarbetet skall särskilt inriktas på följande områden:

- En reform av utbildningssystemet i Rumänien.
- Grundutbildning, praktikantutbildning och omskolning, inklusive utbildning av chefer och högre tjänstemän inom den offentliga och privata sektorn, särskilt inom sådana prioriterade områden som skall fastställas.
- Samarbete mellan universitet, samarbete mellan universitet och företag samt rörlighet för lärare, studenter, administratörer och ungdomar.
- Främjande av undervisningen inom området för europeisk forskning vid lämpliga institutioner.
- Ömsesidigt erkännande av studieperioder och examensbevis.

- Utbildning i gemenskapsspråken.
- Utbildning av översättare och tolkar och främjande av användningen av gemenskapens lingvistiska normer och terminologi och utveckling av en lämplig infrastruktur mellan rumänska och gemenskapens språk.
- Utveckling av utbildning på distans och ny utbildningsteknik.
- Beviljande av stipendier och docenturer.
- Tillhandahållande av utbildningsmaterial och utrustning.
- Att förbättra produktiviteten, kvaliteten och effektiviteten genom att använda lämpliga metoder och produkter och tillhandahålla undervisning och övervakning vid användning av bekämpningsmetoder mot föroreningar i samband med produktionsinsatsen.
- Att främja komplementära inslag inom jordbruket.
- Att främja utbytet av know-how, särskilt mellan de privata sektorerna inom gemenskapen och Rumänien.
- Att utveckla och modernisera bearbetningsföretag och deras marknadsföringsmetoder.

För att främja integreringen av Rumänien i gemenskapens nivå i fråga om utbildning, utbildningsinstitutioner och forskningsinstitut enligt artikel 76 skall gemenskapen vidta lämpliga åtgärder för att underlätta Rumäniens deltagande i dessa institutioners verksamhet, samt upprättandet av filialer i Rumänien. Målen för dessa institutioner bör vara att koncentrera sig på utbildning av forskare, yrkesmän och tjänstemän för att delta i processen med den europeiska integreringen och samarbetet med gemenskapens institutioner.

Artikel 78

Jordbruk och jordbrukets förädlingsindustri

1. Samarbetet inom detta område skall syfta till modernisering, omstrukturering och privatisering av jordbruk och jordbrukets förädlingsindustri i Rumänien. Det skall särskilt inriktas på följande:

- Att utveckla privata jordbruk och distributionskanaler, förvaringsmetoder, marknadsföring, förvaltning osv.
- Att modernisera landsbygdens infrastruktur (transport, vattentillförsel, telekommunikation).
- Att förbättra den fysiska planeringen, inbegripet byggnads- och stadsplanering.

- Att utveckla samarbetet beträffande djurs och växters hälsa i syfte att åstadkomma en gradvis harmonisering med gemenskapsstandarder genom bistånd till utbildning och anordnandet av kontroller.
- Att etablera och befordra ett effektivt samarbete beträffande informationssystem för jordbruket.
- Att utveckla och befordra ett effektivt samarbete beträffande kvalitetssäkringssystem som är förenliga med gemenskapens modeller.
- Att utbyta information om jordbrukspolitik och jordbrukslagstiftning.
- Att ge tekniskt bistånd och överföra kunskaper till Rumänien beträffande skolmjölkssystemet till skolor.

2. För detta ändamål skall tekniskt bistånd vid behov ges av gemenskapen.

Artikel 79

Energi

1. Inom ramen för marknadsekonomiska principer och Europeiska energistadgan skall

parterna samarbeta för att utveckla en gradvis integrering av energimarknaderna i Europa.

2. Samarbetet skall bland annat omfatta tekniskt bistånd vid behov inom följande områden:

- Utformning och planering av energipolitiken.
- Ledarskap och utbildning för energisektorn.
- Främjande av energibesparingar och energieffektivitet.
- Utveckling av energikällor.
- Förbättring av distribution samt förbättring och diversifiering av utbudet.
- Miljökonsekvenserna av energiproduktion och energiförbrukning.
- Kärnenergisektorn.
- En större öppning av energimarknaden. Underlättande av gas- och elöverföring.
- Elektricitet och gas, inbegripet överväganden om möjligheten till sammankoppling av försörjningsnäten.
- En modernisering av energiinfrastrukturen.
- Utformning av ramvillkor för samarbete mellan företag inom denna sektor, vilket kan omfatta främjande av samriskföretag.
- Överföring av teknik och kunnande, vilket vid behov kan omfatta främjande och kommersiellt utnyttjande av effektiv energiteknik.

Artikel 80

Samarbete inom kärnenergiområdet

1. Syftet med samarbetet är en säkrare användning av kärnenergin.

2. Samarbetet skall huvudsakligen omfatta följande områden:

- Industriella åtgärder för driftssäkerhet vid rumänska kärnenergianläggningar.
- Ökning av utbildning av ledningen och annan personal vid kärnenergiinstallationer.
- Förbättring av rumänsk lagstiftning och föreskrifter för kärnenergisäkerhet och förstärkning av övervakningsmyndigheter och deras resurser.
- Säkerhet inom kärnenergin, beredskap för och hantering av kärnenergikatastrofer.
- Strålskydd, inbegripet övervakning av strålning från miljön.
- Bränslecykelproblem, skydd av kärnenergimaterial.
- Hantering av radioaktivt avfall.
- Nedläggning och demontering av kärnenergianläggningar.
- Sanering.

3. Samarbetet kommer att omfatta utbyte av information och erfarenheter och FoU-verksamhet i överensstämmelse med artikel 76.

Artikel 81

Miljö

1. Parterna skall utveckla och stärka sitt samarbete om miljö och människors hälsa, som de har bedömt skall prioriteras.

2. Samarbetet skall syfta till att bekämpa miljöförstöring och särskilt:

- effektiv övervakning av föroreningsnivåerna; informationssystem om miljöns tillstånd,

- bekämpning av lokal, regional och gränsöverskridande luft- och vattenförorening,
 - ekologiskt återställande,
 - hållbar, effektiv och miljömässigt effektiv energiproduktion och –förbrukning samt industrianläggningars säkerhet,
 - klassificering och säker hantering av kemikalier,
 - vattenkvalitet, särskilt hos gränsöverskridande vattenvägar (Donau, Svarta havet),
 - reducering, återvinning och säker hantering av avfall; genomförande av Baselkonventionen,
 - jordbrukets miljökonsekvenser, jorderosion och kemisk förorening,
 - skydd av skogar,
 - bevarande av biologisk mångfald,
 - fysisk planering, inbegripet byggnads- och stadsplanering,
 - användning av finansiella och fiskala medel,
 - globala klimatförändringar,
 - miljöutbildning och miljömedvetenhet.
3. Samarbetet skall särskilt ske genom
- utbyte av information och expertis, inbegripet information och experter som handhar överföring av ren teknik och säker och miljömässigt sund användning av bioteknik,
 - utbildningsprogram,
 - gemensam forskning,
 - tillnärmning av lagstiftning (gemenskapsnormer),
 - samarbete på det regionala planet (inbegripet samarbete inom ramen för Europeiska miljöbyrån, när denna inrättats av gemenskapen) och på det internationella planet,
 - utveckling av strategier, särskilt beträffande globala frågor och klimatfrågor,
 - studier av inverkan på miljön.

Artikel 82

Vattenvård

Parterna skall utveckla ett samarbete på olika vattenvårdsområden, särskilt med hänsyn till

- miljövänlig användning av vattnet i gränsöverskridande avrinningsområden, floder och insjöar,
- harmonisering av förordningar om vattenvård och medel för teknisk vattenreglering (direktiv, begränsningar, normer, standardiseringsdokument, logistik),
- modernisering av forskning och utveckling (FoU) och en vetenskaplig grund för vattenvård.

Artikel 83

Transport

1. Parterna skall utveckla och gradvis öka samarbetet så att Rumänien kan

- omstrukturera och modernisera transportsektorn,
- förbättra rörligheten för passagerare och gods och tillgången till transportmarknaden genom att undanröja administrativa och tekniska hinder och liknande,

- underlätta gemenskapens transitering i Rumänien på landsväg, järnväg och floder och med kombinerad transport,
 - uppnå en driftstandard som motsvarar standarden i gemenskapen.
2. Samarbetet skall särskilt omfatta följande:
- Ekonomiska, juridiska och tekniska utbildningsprogram.
 - Tekniskt bistånd och rådgivning samt informationsutbyte.
 - Medel till utveckling av infrastrukturen i Rumänien.
3. Samarbete skall prioriteras inom följande områden:
- Byggande och modernisering av vägtransporter, inbegripet en gradvis lättning i fråga om transiteringsvillkoren.
 - Förvaltning av järnvägar och flygplatser, inbegripet samarbete mellan berörda inhemska myndigheter.
 - Modernisering av infrastrukturen i fråga om huvudvägar av gemensamt intresse och transeuropeiska förbindelser, på vägar, inre vattenvägar, järnvägar och hamnar och flygplatser.
 - Fysisk planering inbegripet byggnads- och stadsplanering i samband med transporter.
 - Modernisering av teknisk utrustning för att uppfylla gemenskapsnormer, särskilt inom väg- och järnvägstransport, kombinerad transport och omlastning.
 - Medverkan till en utveckling av transportpolitiken som är förenlig med den transportpolitik som tillämpas i gemenskapen.
 - Främjande av gemensamma program för teknik och forskning enligt artikel 76.

Artikel 84

Telekommunikation, posttjänster, radio- och televisionssändning

1. Parterna skall utöka och stärka samarbetet på detta område och skall för detta ändamål särskilt initiera

- informationsutbyte om telekommunikationer, posttjänster och politiken i fråga om radio- och TV-sändningar,
- utbyte av teknisk och annan information och anordnande av seminarier, arbetsgrupper och konferenser för expertis på från båda sidor,
- utbildnings- och rådgivningsverksamhet,
- tekniköverföring,
- att relevanta organ från båda sidorna genomför gemensamma projekt,
- att användandet av europeiska normer, certifieringssystem och normgivningsmetoder främjas,
- att nya kommunikationsformer, tjänster och faciliteter, särskilt sådana som används kommersiellt främjas.

2. Dessa aktiviteter skall inriktas på följande prioriterade områden:

- Modernisering av Rumäniens telekommunikationsnät och dess integrering i europeiska och världsomspännande nät.
- Samarbete inom de europeiska standardiseringsorganen.
- Integrering av transeuropeiska system. Rättsliga aspekter och regleringsaspekter på telekommunikation.
- Handhavande av telekommunikation, post samt radio och television i den nya ekonomiska miljön: organisatoriska

strukturer, strategi och planering, inköpsprinciper.

- Fysisk planering, inbegripet byggnads- och stadsplanering.
- Modernisering av Rumäniens postväsen, radio och television, inbegripet rättsliga aspekter och regleringsaspekter.

Artikel 85

Bank- och försäkringsväsen, andra finansiella tjänster och revisionssamarbete

1. Parterna skall samarbeta i syfte att inrätta och utveckla en lämplig ram för att främja bank- och försäkringssektorerna och den finansiella sektorn i Rumänien.

- a) Samarbetet skall inriktas på
 - antagandet av ett redovisningssystem som är förenligt med europeiska normer,
 - förstärkande av och omstrukturering av banksystemet och det finansiella systemet,
 - förbättring av övervaknings- och regleringssystem för banktjänster och finansiella tjänster,
 - utarbetande av termordlistor.
 - informationsutbyte om gällande eller föreslagna lagstiftning.

- b) För detta ändamål skall samarbetet omfatta tekniskt bistånd och utbildning.

2. Parterna skall samarbeta i syfte att utveckla effektiva system för revision i Rumänien enligt gemenskapens standardmetoder och standardförfaranden.

Artikel 86

Monetär politik

På de rumänska myndigheternas begäran skall gemenskapen ge tekniskt bistånd för att stödja Rumäniens strävan att införa fullständig konvertibilitet för den rumänska leun och en gradvis tillnärmning av landets penningpolitik till Europeiska monetära systemet. Detta innebär ett informellt utbyte av information om principerna för Europeiska monetära systemet och dess funktion.

Artikel 87

Tvättning av pengar

1. Parterna skall etablera en ram för samarbete för att förhindra att deras finansiella system används för att tvätta intäkter från kriminell verksamhet i allmänhet och narkotikabrottslighet i synnerhet.

2. Samarbetet inom detta område skall omfatta administrativt och tekniskt bistånd för att fastställa lämpliga normer mot tvättning av pengar i likhet med dem som antagits av gemenskapen och internationella organ på detta område, särskilt Finansiella aktionsgruppen, FATF.

Artikel 88

Regional utveckling

1. Parterna skall stärka sitt inbördes samarbete om regional utveckling och fysisk planering.

2. För detta ändamål kan följande åtgärder vidtas:

- Informationsutbyte mellan nationella, regionala eller lokala myndigheter om regionalpolitik och politik för fysisk planering och, vid behov, bistånd till Rumänien för utformning av en sådan politik.
- En gemensam insats från regionala och lokala myndigheter inom ekonomisk utveckling.

- Utbytesbesök för att undersöka möjligheterna till samarbete och bistånd.
- Utbyte av statstjänstemän eller experter.
- Tekniskt bistånd med uppmärksamheten särskild riktad mot utvecklingen av mindre gynnade områden.
- Fastställande av program för informations- och erfarenhetsutbyte, bland annat genom seminarier.

Artikel 89

Socialt samarbete

1. Med hänsyn till hälsa och säkerhet skall parterna utveckla sitt samarbete i syfte att med utgångspunkt från gällande skyddsnivå inom gemenskapen förbättra skyddet för arbetstagares hälsa och säkerhet. Samarbetet skall särskilt omfatta följande:

- Tekniskt bistånd.
- Utbyte av expertis.
- Samarbete mellan företag.
- Information och utbildning.
- Allmän hälso- och sjukvård.

2. Vad avser sysselsättning skall samarbetet mellan parterna särskilt inriktas på

- organisation av arbetsmarknaden,
- modernisering av arbetsförmedling och yrkesvägledning,
- planering och genomförande av regionala omstruktureringsprogram,
- främjande av lokal sysselsättningsutveckling.

Samarbete inom detta område skall ske genom undersökningar, tillhandahållande av

experters tjänster samt information och utbildning.

3. I fråga om social trygghet skall samarbetet mellan parterna vara inriktat på att anpassa Rumäniens trygghetssystem till den nya ekonomiska och sociala situationen, i första hand genom tillhandahållande av experters tjänster samt information och utbildning.

Artikel 90

Turism

Parterna skall utöka och utveckla ett samarbete sinsemellan, särskilt genom att

- underlätta turism, med särskild tonvikt på ungdomars turistbesök,
- öka informationsflödet genom internationella nätverk, databaser, osv.,
- överföra kunnande genom utbildning, utbyten, seminarier,
- undersöka möjligheterna till gemensam verksamhet (t.ex. gränsöverskridande projekt, vänortsrörelse),
- engagera Rumänien i lämpliga turistorganisationer,
- harmonisera de statistiska systemen och reglerna med avseende på turism,
- utbyta åsikter och information i fråga om centrala frågor av ömsesidigt intresse som är av betydelse för turistsektorn,
- tillhandahålla tekniskt bistånd för utbyggnad av en infrastruktur som kan stimulera till investeringar inom turistsektorn.

Artikel 91

Små och medelstora företag

1. Parterna skall sikta på att utveckla och

stärka små och medelstora företag och samarbetet mellan sådana företag i gemenskapen och Rumänien.

2. De skall uppmuntra utbyte av information och kunnande inom följande områden genom att

- få till stånd de juridiska, administrativa, tekniska, skattemässiga och finansiella villkor som är nödvändiga för utvecklingen och utbyggnaden av små och medelstora företag och gränsöverskridande samarbete,
- tillhandahålla de specialisttjänster som behövs för små och medelstora företag (ledarskapsutbildning, redovisning, marknadsföring, kvalitetsstyrning, osv.) och genom att stärka de organ som tillhandahåller sådana tjänster,
- upprätta lämpliga förbindelser med aktörer inom gemenskapen för att förbättra informationsflödet till små och medelstora företag och främja gränsöverskridande samarbete (t.ex. Business Cooperation Network (BC-Net), Euroinfocenter, konferenser, osv.).

3. Samarbetet skall omfatta tillhandahållande av tekniskt bistånd särskilt för inrättande av ett lämpligt institutionellt stöd för små och medelstora företag på nationell och regional nivå inom områdena finans, utbildning, rådgivning, teknik och handel.

Artikel 92

Information och kommunikation

1. När det gäller information och kommunikation skall gemenskapen och Rumänien vidta lämpliga åtgärder för att stimulera ett effektivt ömsesidigt informationsutbyte. Program som siktar på att ge allmänheten grundläggande information om gemenskapen och yrkeskretsarna i Rumänien med mer specialiserad information, inbegripet om möjligt tillgång till gemenskapens databaser.

Artikel 93

Konsumentskydd

1. Parterna skall samarbeta för att Rumäniens system för konsumentskydd skall bli helt förenligt med gemenskapens.

2. I detta syfte skall samarbetet så långt det är möjligt omfatta

- utbyte av information och experter,
- tillgång till gemenskapens databaser,
- utbildning och tekniskt bistånd.

Artikel 94

Tull

1. Syftet med samarbetet skall vara att säkerställa överensstämmelse med alla de bestämmelser som enligt planerna skall antas i samband med handel och rättvis handelspraxis för att uppnå en tillnärmning av Rumäniens tullsystem till gemenskapens och således att hjälpa till att bana väg för den liberalisering som är planerad enligt detta avtal.

2. Samarbetet skall särskilt omfatta följande:

- Informationsutbyte.
- Införande av ett administrativt enhetsdokument och Kombinerade nomenklaturen.
- En sammankoppling av gemenskapens och Rumäniens transitsystem.
- Förenkling av inspektioner och formaliteter i samband med godstransport.
- Anordnande av seminarier och praktikplatser.

Tekniskt bistånd skall ges vid behov.

3. Utan att det påverkar det utökade samar-

betet enligt detta avtal, särskilt artikel 97, skall det ömsesidiga biståndet beträffande tullfrågor mellan de avtalsslutande parternas administrativa myndigheter ske enligt bestämmelserna i protokoll 6.

Artikel 95

Statistiskt samarbete

1. Samarbetet inom detta område skall syfta till att utveckla ett effektivt statistiksystem som snabbt och i rätt tid kan tillhandahålla den tillförlitliga statistik som behövs för att stödja och övervaka den ekonomiska omdaningsprocessen och bidra till utvecklingen av privat företagsamhet i Rumänien.

2. Parterna skall samarbeta särskilt för att

- stärka Rumäniens statistiska system,
- uppnå harmonisering med internationella (och särskilt gemenskapens) metoder, standarder och klassifikationer,
- tillhandahålla de uppgifter som behövs för att upprätthålla och övervaka ekonomiska och sociala reformer,
- förse marknadsaktörerna inom den privata sektorn med relevanta makroekonomiska och mikroekonomiska uppgifter,
- garantera uppgifternas skydd mot obehörig insyn,
- utbyta statistisk information,
- bygga upp databaser.

3. Gemenskapen skall vid behov ge tekniskt bistånd.

Artikel 96

Ekonomiska aspekter

1. Gemenskapen och Rumänien skall un-

derlätta den ekonomiska omdanings- och integrationsprocessen genom att samarbeta för en bättre förståelse för grunddragen i deras respektive ekonomier och för utformningen och genomförandet av en ekonomisk politik i marknadsekonomier.

2. För dessa ändamål kommer gemenskapen och Rumänien att

- utbyta information om makroekonomiska resultat och prognoser och om utvecklingsstrategier,
- tillsammans analysera ekonomiska frågor av gemensamt intresse, såsom utformningen av en ekonomisk politik och medlen för att genomföra denna,
- särskilt genom åtgärdsprogrammet för samarbete i ekonomiska frågor, uppmantra ett omfattande samarbete mellan ekonomer och företagsledare i gemenskapen och Rumänien, för att påskynda överföringen av kunnande för utarbetandet av en ekonomisk politik och ombesörja att resultaten av de undersökningar som är relevanta för politiken får en omfattande spridning.

Artikel 97

Narkotika

1. Samarbetet är särskilt inriktat på att öka effektiviteten hos narkotikabekämpningspolitiken och åtgärderna för att motverka tillförsel av och olaglig handel med narkotika och psykotropiska preparat och för att minska missbruket av dessa produkter.

2. Parterna skall enas om de samarbetsmetoder som är nödvändiga för att nå dessa mål, däribland metoder för gemensamma ingripanden. Dessa ingripanden kommer att baseras på samråd om och nära samordning av målen och de politiska åtgärderna inom de områden som avses i punkt 1.

3. Samarbetet mellan de avtalsslutande parterna kommer att omfatta tekniskt och admi-

nistrativt bistånd, särskilt inom följande områden:

- Utarbetande och genomförande av nationell lagstiftning.
- Inrättande av institutioner och informationscentra samt sociala centra och hälsocentra.
- Personalutbildning och forskning.
- Hindrande av avledning av prekursorer och andra kemiska ämnen som används för olaglig tillverkning av narkotika eller psykotropiska preparat.

Samarbetet inom detta område skall omfatta administrativt och tekniskt bistånd i syfte att införa lämpliga åtgärder mot missbruk av produkterna i fråga motsvarande dem som antagits av gemenskapen och relevanta internationella organ, särskilt Kemiska aktionsgruppen (CATF).

Parterna kan enas om att införliva andra områden.

Artikel 98

Offentliga myndigheter

Parterna skall främja samarbetet mellan sina offentliga förvaltningar, bland annat genom att anordna utbytesprogram, för att förbättra den ömsesidiga kännedomen om de respektive systemens struktur och funktion.

AVDELNING VII

KULTURELLT SAMARBETE

Artikel 99

1. Med hänsyn till den högtidliga förklaringen om Europeiska unionen förpliktar sig parterna att främja, stödja och underlätta det kulturella samarbetet. Vid behov kan gemen-

skapens kulturella samarbetsprogram eller de som finns i en eller flera medlemsstater utökas till att också omfatta Rumänien och ytterligare verksamheter av intresse för båda sidorna utvecklas.

Detta samarbete kan i synnerhet omfatta

- icke-kommersiellt utbyte av konstverk och konstnärer,
- översättningar av litterära verk,
- bevarande och restaurering av monument och historiska platser (det arkitektoniska och kulturella arvet),
- utbildning av personer som handhar kulturella ärenden,
- anordnande av europeiskt inriktade kulturevenemang,
- spridning av utomordentliga kulturella prestationer och utbildning av rumänska specialister på området.

2. Parterna skall samarbeta för att främja den audiovisuella industrin i Europa. Den audiovisuella sektorn i Rumänien kan särskilt delta i aktiviteter som anordnas av gemenskapen som ett led i MEDIA-programmet enligt de förfaranden som fastställts av de ansvariga organen för respektive aktivitet och enligt bestämmelserna i Europeiska gemenskapernas råds beslut av den 21 december 1990 om införande av programmet. Gemenskapen skall stödja den rumänska audiovisuella sektorns deltagande i lämpligt EUREKA-program.

Parterna skall samordna och vid behov harmonisera sin politik vad avser reglering av gränsöverskridande radio- och TV-sändningar, tekniska normer och främjande av europeisk audiovisuell teknik.

Samarbetet kan omfatta bl.a. utbyte av program, stipendier och möjligheter till utbildning av journalister och andra yrkeskategorier inom medieområdet.

AVDELNING VIII

Artikel 103

EKONOMISKT SAMARBETE

Artikel 100

För att uppnå målsättningarna i detta avtal och i enlighet med artiklarna 101, 102, 104 och 105, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 103, skall Rumänien från gemenskapen erhålla tillfälligt ekonomiskt bistånd i form av bidrag och lån, däribland lån från Europeiska investeringsbanken enligt bestämmelserna i artikel 18 i bankens stadga för att påskynda Rumäniens ekonomiska omvandling och hjälpa Rumänien att hantera de ekonomiska och sociala konsekvenserna av strukturell återanpassning.

Artikel 101

Detta ekonomiska bistånd skall omfattas av

- antingen PHARE-planens åtgärder enligt bestämmelserna i rådets förordning (EEG) nr 3906/89, med ändringar på flerårsbasis, eller inom nya ekonomiska fleråriga ramar som gemenskapen fastställer efter samråd med Rumänien och med hänsyn till övervägandena i artiklarna 104 och 105 i detta avtal.
- lån från Europeiska investeringsbanken till och med utgången av den period då dessa är disponibla. Efter samråd med Rumänien skall gemenskapen fastställa maximibeloppet och den period då lån från Europeiska investeringsbanken är disponibla för Rumänien under efterföljande år.

Artikel 102

Målsättningarna och områdena för gemenskapens ekonomiska bistånd skall fastställas i ett vägledande åtgärdsprogram som de bägge parterna skall enas om. Parterna skall underätta Associeringsrådet.

1. Gemenskapen skall, vid speciella behov, med beaktande av samtliga tillgängliga ekonomiska resurser, på Rumäniens begäran och i samordning med internationella finansiella institut, inom ramen för G-24 undersöka möjligheten att ge tillfälligt ekonomiskt bistånd

- för att stödja åtgärder som syftar till att införa och upprätthålla den rumänska valutans konvertibilitet,
- för att stödja stabiliserings- och strukturanpassningsinsatser på medellång sikt, inbegripet stöd för betalningsbalansen.

2. Villkoren för detta ekonomiska bistånd är att Rumänien eventuellt inom ramen för G-24 framlägger program som stöds av IMF för konvertibilitet eller omstrukturering av ekonomin, att gemenskapen godkänner detta, att Rumänien håller fast vid dessa program och, som ett slutgiltigt mål, att landet snabbt går över till att förlita sig på privat finansiering.

3. Associeringsrådet kommer att underrättas om de villkor på vilka detta bistånd kommer att ges och huruvida Rumänien uppfyller de förpliktelser som landet åtagit sig beträffande sådant bistånd.

Artikel 104

Gemenskapens ekonomiska bistånd skall utvärderas med tanke på de behov som uppstår och Rumäniens utvecklingsnivå och med hänsyn till fastställda prioriteringar och den rumänska ekonomins upptagningsförmåga, förmågan att återbetala lån och utvecklingen mot ett marknadsekonomisystem och omstrukturering i Rumänien.

Artikel 105

För att tillgängliga resurser skall kunna utnyttjas optimalt skall parterna se till att ge-

menskapens bidrag ges i nära samordning med bidrag från andra källor, såsom medlemsstaterna, andra länder, inbegripet G-24, och internationella finansiella institut, t.ex. Internationella valutafonden, Världsbanken och Europeiska banken för återuppbyggnad och utveckling.

AVDELNING IX

INSTITUTIONELLA OCH ALLMÄNNA BESTÄMMELSER SAMT SLUTBE- STÄMMELSER

Artikel 106

Ett associeringsråd skall inrättas som skall övervaka avtalets genomförande. Det skall sammanträda på ministernivå en gång om året och när omständigheterna kräver det. Det skall undersöka alla frågor av betydelse som uppkommer inom ramen för detta avtal och alla andra bilaterala eller internationella frågor av gemensamt intresse.

Artikel 107

1. Associeringsrådet skall bestå av medlemmarna i Europeiska gemenskapernas råd och medlemmar i Europeiska gemenskapernas kommission, å ena sidan, och medlemmar i den rumänska regeringen, å andra sidan.

2. Medlemmarna i Associeringsrådet kan låta sig representeras i överensstämmelse med de villkor som skall fastställas i dess arbetsordning.

3. Associeringsrådet skall själv fastställa sin arbetsordning.

4. I Associeringsrådet skall en medlem i Europeiska gemenskapernas råd och en medlem i den rumänska regeringen i tur och ordning sitta som ordförande enligt de bestämmelser som skall fastställas i dess arbetsordning.

5. Vid behov skall Europeiska invester-

ingsbanken delta som observatör i Associeringsrådets arbete.

Artikel 108

Associeringsrådet skall, i syfte att uppnå målen i avtalet, ha befogenhet att fatta beslut i de fall som föreskrivs däri. De beslut som fattas skall vara bindande för parterna som skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att genomföra de fattade besluten. Associeringsrådet kan även avge lämpliga rekommendationer.

Det skall utarbeta sina beslut och rekommendationer i samförstånd mellan de båda parterna.

Artikel 109

1. Var och en av de båda parterna kan till Associeringsrådet hänskjuta alla tvister beträffande tillämpningen eller tolkningen av detta avtal.

2. Associeringsrådet kan bilägga tvisten genom ett beslut.

3. Varje part skall vara förpliktad att vidta de åtgärder som krävs för att genomföra det beslut som avses i punkt 2.

4. Om det inte är möjligt att bilägga tvisten i enlighet med punkt 2, kan varje part underätta den andra parten om att den utsett en skiljeman. Den andra parten måste då utse en andra skiljeman inom två månader. För tillämpning av detta förfarande skall gemenskapen och medlemsstaterna anses som en av parterna i tvisten.

Associeringsrådet skall utse en tredje skiljeman.

Skiljemännens beslut skall fattas med enkel majoritet.

Varje part i tvisten måste vidta de åtgärder som krävs för att genomföra skiljemännens beslut.

Artikel 110

1. Associeringsrådet skall vid utförandet av sina förpliktelser biträdas av en associeringskommitté bestående av företrädare för medlemmarna i Europeiska gemenskapernas råd och medlemmar i Europeiska gemenskapernas kommission, å ena sidan, och av företrädare för den rumänska regeringen, å andra sidan, vanligtvis på högre tjänstemannanivå.

I arbetsordningen skall Associeringsrådet fastställa associeringskommitténs uppgifter, bland annat förberedelse av Associeringsrådets sammanträden, och hur kommittén skall fungera.

2. Associeringsrådet kan delegera alla eller vissa av sina befogenheter till associeringskommittén. I så fall skall associeringskommittén fatta sina beslut i enlighet med villkoren i artikel 108.

Artikel 111

Associeringsrådet kan besluta att inrätta andra särskilda kommittéer och organ för att bistå vid utförandet av dess uppgifter.

Associeringsrådet skall i sin arbetsordning fastställa sådana kommittéers sammansättning och uppgifter samt deras funktionsätt.

Artikel 112

En parlamentarisk associeringskommitté skall inrättas. Den skall vara ett forum för medlemmarna i det rumänska parlamentet och Europaparlamentet där de kan träffas och utbyta åsikter. Kommittén skall själv fastställa hur ofta den skall sammanträda.

Artikel 113

1. Den parlamentariska associeringskommittén skall bestå av medlemmar i Europaparlamentet, å ena sidan, och medlemmar i det rumänska parlamentet, å andra sidan.

2. Den parlamentariska associeringskommittén skall själv fastställa sin arbetsordning.

3. I den parlamentariska associeringskommittén skall Europaparlamentet och det rumänska parlamentet i tur och ordning sitta som ordförande enligt de bestämmelser som skall fastställas i dess arbetsordning.

Artikel 114

Den parlamentariska associeringskommittén kan begära relevanta upplysningar om avtalets genomförande från Associeringsrådet som då skall tillhandahålla de begärda upplysningarna.

Den parlamentariska associeringskommittén skall underrättas om Associeringsrådets beslut.

Den parlamentariska associeringskommittén kan avge rekommendationer till Associeringsrådet.

Artikel 115

Inom ramen för detta avtal åtar sig varje part att säkerställa att fysiska och juridiska personer från den andra parten, utan diskriminering i förhållande till de egna medborgarna, har tillgång till parternas behöriga domstolar och administrativa organ för att kunna försvara sina individuella rättigheter och äganderätter, inbegripet de som gäller immateriell, industriell och kommersiell äganderätt.

Artikel 116

Ingenting i detta avtal skall förhindra en avtalsslutande part att vidta åtgärder som

- a) den anser nödvändiga för att förhindra offentliggörandet av upplysningar som kan skada dess väsentliga säkerhetsintressen,

- b) rör produktionen av, eller handeln med, vapen, ammunition eller krigsmateriel eller forskning, utveckling eller produktion som är oundgänglig för försvarsändamål, under förutsättning att sådana åtgärder inte försämrar konkurrensvillkoren för de produkter som inte är avsedda för särskilda militära ändamål,
- c) den anser väsentliga för sin egen säkerhet i händelse av allvarliga inre störningar som påverkar upprätthållandet av lag och ordning, krig eller allvarlig internationell spänning som utgör ett krigshot eller för att infria åtaganden som den har godtagit i syfte att upprätthålla fred och internationell säkerhet.

Artikel 117

1. Inom de områden som omfattas av detta avtal och utan att det påverkar tillämpningen av särskilda bestämmelser i detta

- skall de ordningar som Rumänien tillämpar med avseende på gemenskapen inte ge upphov till någon diskriminering mellan medlemsstaterna, deras medborgare, eller deras bolag eller firmor,
- skall de ordningar som gemenskapen tillämpar med avseende på Rumänien inte ge upphov till någon diskriminering mellan rumänska medborgare eller dess bolag eller firmor.

2. Bestämmelserna i punkt 1 skall inte påverka parternas rätt att tillämpa relevanta bestämmelser i sin skattelagstiftning på skattebetalare som inte befinner sig i samma situation beträffande bostadsort.

Artikel 118

När produkter med ursprung i Rumänien importerats till gemenskapen skall de inte

medges en gynnsammare behandling än den som tillämpas av medlemsstaterna sinsemellan.

Den behandling som medges Rumänien enligt avdelning IV och kapitel I i avdelning V skall inte vara mera gynnsam än den som tillämpas av medlemsstaterna sinsemellan.

Artikel 119

1. Parterna skall vidta alla allmänna eller särskilda åtgärder som erfordras för att fullgöra sina åtaganden enligt avtalet. De skall se till att de mål som föreskrivs i avtalet uppnås.

2. Om endera parten anser att den andra parten har underlåtit att fullgöra ett åtagande enligt avtalet, kan den vidta lämpliga åtgärder. Dessförinnan skall den, med undantag av särskilt brådskande ärenden, förse Associeringsrådet med alla relevanta upplysningar som erfordras för en grundlig undersökning av situationen i syfte att finna en för parterna godtagbar lösning.

Vid val av åtgärder måste sådana som minst stör avtalets funktion prioriteras. Dessa åtgärder skall omedelbart meddelas Associeringsrådet och skall på begäran av den andra parten bli föremål för samråd inom Associeringsrådet.

Artikel 120

Detta avtal skall inte beröra de rättigheter som garanteras individer och marknadsaktörer genom befintliga avtal, påverka rättigheter som tillförsäkras dem genom avtal som är bindande mellan en eller flera medlemsstater, å ena sidan, och Rumänien, å andra sidan, förrän lika rättigheter för dessa har uppnåtts enligt avtalet, utom för områden inom gemenskapens behörighet och utan att det påverkar medlemsstaternas skyldigheter som en följd av detta avtal inom sektorer för deras behörighet.

Artikel 121

Protokollen 1, 2, 3, 4, 5, 6 och 7 samt bilagorna 1—19 skall utgöra en integrerad del av detta avtal.

Artikel 122

Detta avtal skall ingås på obestämd tid.

Endera parten kan säga upp detta avtal genom att underrätta den andra parten. Avtalet skall upphöra att gälla sex månader efter dagen för sådan underrättelse.

Artikel 123

Detta avtal skall gälla för, å ena sidan, de territorier i vilka Fördragen om upprättande av Europeiska ekonomiska gemenskapen, Europeiska atomenergigemenskapen och Europeiska kol- och stålgemenskapen tillämpas och på de villkor som fastställs i dessa fördrag och, å andra sidan, för Rumäniens territorium.

Artikel 124

Detta avtal är upprättat i två exemplar på danska, engelska, franska, grekiska, italienska, nederländska, portugisiska, spanska, tyska och rumänska språken, vilka samtliga texter är lika giltiga.

Artikel 125

Detta avtal skall godkännas av parterna enligt deras egna förfaranden.

Avtalet träder i kraft den första dagen i den andra månaden efter den dag då de avtalsslutande parterna till varandra anmäler att de förfaranden som avses i första stycket är avslutade.

Då detta avtal träder i kraft skall det ersätta avtalet mellan Europeiska ekonomiska gemenskapen och Rumänien om handel och ekonomiskt och kommersiellt samarbete, undertecknat i Luxemburg den 22 oktober 1990.

Artikel 126

1. Om bestämmelserna i vissa delar av avtalet, särskilt de som gäller varors rörlighet, i väntan på att de förfaranden som är nödvändiga för detta avtals ikraftträdande skall fullföljas, genomförs under 1993 genom ett interimsavtal mellan gemenskapen och Rumänien, är parterna under sådana omständigheter eniga om att för tillämpning av bestämmelserna i avdelning III, artiklarna 64 och 67 i detta avtal och protokollen 1, 2, 3, 4, 5, 6 och 7 till detta med *dagen för avtalets ikraftträdande avses*

- dagen för ikraftträdandet av interimsavtalet med avseende på de förpliktelser som börjar gälla den dagen, och
- den 1 januari 1993 med avseende på de förpliktelser som börjar gälla efter dagen för ikraftträdandet, med hänvisning till dagen för ikraftträdandet.

2. Om ikraftträdandet sker efter den 1 januari skall bestämmelserna i protokoll 7 gälla.

FÖRTECKNING ÖVER BILAGOR

1	Artiklarna 9 och 19	Definition av industri- och jordbruksprodukter
2a	Artikel 10.2	Gemenskapens tullkoncessioner
2b	Artikel 10.2	Gemenskapens tullkoncessioner
3	Artikel 10.3	Gemenskapens tullkoncessioner
4	Artikel 11.1	Rumäniens tullkoncessioner
5	Artikel 11.2	Rumänska tullkoncessioner
6	Artikel 11.3	Rumänska tullkoncessioner: bilar
7	Artikel 11.5	Rumänska tullkoncessioner
8	Artikel 11.7	Rumänska koncessioner: med motsvarande verkan som kvantitativa restriktioner på import
9	Artikel 14.3	Rumänska koncessioner: kvantitativa restriktioner på export
10	Artikel 18	Förädlade jordbruksprodukter
11	Artikel 21.2	Gemenskapens jordbrukskoncessioner
12	Artikel 21.4	Gemenskapens extra jordbrukskoncessioner
13	Artikel 21.4	Rumänska extra jordbrukskoncessioner
14	Artikel 24	Gemenskapens fiskerikoncessioner
15	Artikel 24	Rumänska fiskerikoncessioner
16	Artikel 45.1	Etableringsrätt
17	Artikel 45.2	Etableringsrätt: "Undantagna sektorer"
18	Artiklarna 45, 46, 48 och 50	Etableringsrätt: "Finansiella tjänster"
19	Artikel 67	Immaterialrätt

Bilagorna I—XV till associeringsavtalet och protokollen 1—5 och 7 till avtalet, de avtal mellan Europeiska gemenskapen och Rumänien som ingåtts genom skriftväxling, slutakten och förklaringarna har inte publicerats som bilagor till denna proposition. Texterna ingår i Europeiska gemenskapernas officiella tidning, specialutgåva på svenska 1994 (kapitel 11, Relationer med omvärlden, volym 35, EGTL 357, s. 1).

BILAGA 16

Etableringsrätt

(Artikel 45.1)

Rättsakter om fast egendom i gränsreginer i enlighet med gällande lagstiftning i vissa av gemenskapens medlemsstater.

*BILAGA 17***Etableringsrätt**

(Artikel 45.2)

1. Förvärv, äganderätt, försäljning av mark och skog.
 2. Förvärv, äganderätt, försäljning av bostadsfastigheter som inte är knutna till utländska investeringar i Rumänien.
 3. Kulturskyddade och historiska monument och byggnader.
 4. Anordnande av spel, vadslagning, lotterier och annan liknande verksamhet.
 5. Juridiska tjänster, utom juridisk rådgivning.
-

BILAGA 18

Etableringsrätt: Finansiella tjänster

(Artiklarna 45, 46, 48 och 50)

Definitioner

En finansiell tjänst är varje tjänst av finansiell karaktär som tillhandahålls av någon av parternas finansiella serviceföretag. Finansiella tjänster omfattar följande verksamhet.

A. Alla försäkringstjänster och därtill hörande tjänster:

1. Direktförsäkring (inbegripet koassurans):
 - i) Liv.
 - ii) Icke liv.
2. Återförsäkring och retrocession.
3. Försäkringsförmedling, såsom mäklari och agentur.
4. Tjänster i anslutning till försäkring, såsom rådgivning, aktuarietjänster, riskbedömning och skadereglering.

B. Banktjänster och andra finansiella tjänster (undantaget försäkring):

1. Mottagande av insättningar och andra återbetalningsspliktiga medel från allmänheten.
2. Utlåning av alla slag, omfattande bland annat konsumentkrediter, hypotekskrediter, factoring och finansiering av affärstransaktioner.
3. Finansiell leasing.
4. Alla penning- och betalningsförmedlingstjänster, omfattande kreditkort, resecheckar och bankväxlar.

5. Garantier och åtaganden.
6. Handel för kunders räkning, antingen på fondbörsen, på OTC-marknaden eller på annat sätt, med följande:
 - a) Penningmarknadsinstrument (checkar, växlar, bankcertifikat (certificates of deposits), osv.).
 - b) Utländsk valuta.
 - c) Derivat omfattande, men inte begränsade till, terminsaffärer och optioner.
 - d) Valutakursinstrument och räntebärande papper, omfattande sådana produkter som svappar, ränteterminer (forward rate agreements), osv.
 - e) Överlåtbara värdepapper.
 - f) Andra överlåtbara instrument och finansiella tillgångar, inbegripet guld- och silvertackor.
7. Medverkan vid emissioner av alla slags värdepapper, däribland emissionsgarantier och placering såsom mellanhand (offentligt eller privat) och serviceverksamhet i samband med sådana emissioner.
8. Penningmäklari.
9. Förvaltning av tillgångar, såsom kassa eller portföljförvaltning, förvaltning av alla former av kollektiva investeringar, förvaltning av pensionsfonder, förvaring och förvaltning av anförtrodda medel.

10. Reglering och clearing av finansiella tillgångar, däribland värdepapper, derivat och andra överlåtbara instrument.
 11. Rådgivande förmedling och ytterligare finansiella tjänster med avseende på all verksamhet enligt punkt 1—10 ovan, däribland kreditupplysning och -analys, undersökningar och rådgivning i samband med investeringar och portföljer, rådgivning om förvärv samt omstrukturering av företag och företagsstrategier.
 12. Tillhandahållande och överföring av finansiella upplysningar, finansiell databehandling och tillhörande programvara som andra leverantörer av finansiella tjänster tillhandahållit.
- a) Verksamhet som bedrivs av centralbanker eller någon annan offentlig institution inom ramen för penning- eller valutakurspolitik.
 - b) Verksamhet som bedrivs av centralbanker, regeringsorgan eller myndigheter eller offentliga institutioner, på regeringens vägnar eller med dennas garanti, utom i de fall då denna verksamhet kan bedrivs av finansiella serviceföretag i konkurrens med sådana offentliga organ eller privata institutioner.
 - c) Verksamhet som ingår i lagstadgade sociala trygghets- eller pensionssystem, utom i de fall då denna verksamhet kan bedrivs av finansiella serviceföretag i konkurrens med offentliga organ eller privata institutioner.

Följande typer av verksamhet ingår inte i definitionen av finansiella tjänster:

*BILAGA 19***Immaterialrätt**

(Artikel 67)

1. Artikel 67.2 omfattar följande multilaterala konventioner:
 - Budapestkonventionen om ett internationellt erkännande angående deponering av mikroorganismer för patentändamål (1977, ändrad 1980).
 - Protokoll till Madridöverenskommelsen om internationell registrering av varumärken (Madrid, 1989).
 - Bernkonventionen för skydd av litterära och konstnärliga verk (Paristexten, 1971).
 - Internationella konventionen om skydd för utövande konstnärer, framställare av fonogram och radioföretag (Rom, 1961).
2. Associeringsrådet kan besluta att punkt 2 i artikel 67 skall tillämpas på andra multilaterala konventioner.
3. De avtalsslutande parterna förklarar att de lägger vikt vid de förplikelser som följer av följande multilaterala konventioner:
 - Pariskonventionen för skydd av den industriella äganderätten (Stockholmstexten, 1967, ändrad 1979).
 - Madridöverenskommelsen om interna-
tionell registrering av varumärken (Stockholmstexten, 1967, ändrad 1979).
 - Washingtonkonventionen om patentsamarbete (1970, ändrad 1979, reviderad 1984).
4. Före utgången av den första fasen skall Rumänien i sin inhemska lagstiftning uppfylla de huvudsakliga bestämmelserna i Niceöverenskommelsen rörande den internationella klassificeringen av varor och tjänster för vilka varumärken gäller (Genève, 1977, ändrad 1979).
5. Beträffande punkt 3 i denna bilaga och de bestämmelser i artikel 76.1 som avser immateriell äganderätt skall med de avtalsslutande parterna förstås Rumänien, Europeiska ekonomiska gemenskapen och medlemsstaterna, i den mån som var och en är behörig i frågor som berör industriella, immateriella och kommersiella rättigheter som omfattas av dessa konventioner eller av artikel 76.1.
6. Bestämmelserna i denna bilaga och de bestämmelser i artikel 76.1 som avser immateriell äganderätt berör inte Europeiska ekonomiska gemenskapens och medlemsstaternas behörighet i frågor som berör industriella, immateriella och kommersiella rättigheter.

FÖRTECKNING ÖVER PROTOKOLL

PROTOKOLL	ARTIKEL SOM ANGES	RUBRIK
n:o 1	16	Om textilvaror och beklädnadsprodukter
n:o 2	17	Om produkter som omfattas av Fördraget om upprättandet av Europeiska kol- och stålgemenskapen (EKSG)
n:o 3	20	Om handeln mellan Rumänien och gemenskapen med bearbetade jordbruksprodukter som avses i artikel 20 i avtalet
n:o 4	35	Om definition av begreppet ursprungsprodukter och om metoder för administrativt samarbete
n:o 5	37	Om särskilda bestämmelser för handeln mellan Rumänien och Spanien respektive Portugal
n:o 6	94	Om ömsesidigt bistånd i tullfrågor
n:o 7	126	Om koncessioner som begränsas till vissa år

PROTOKOLL 6**om ömsesidigt bistånd i tullfrågor**

Artikel 1

Definitioner

I detta protokoll avses med

a) *tullagstiftning*: gällande bestämmelser på de avtalsslutande parternas territorier som reglerar import, export, transitering av varor samt tullklarering i varje annan form, inbegripet åtgärder om förbud, restriktioner och kontroll som antagits av de avtalsslutande parterna,

b) *tullar*: alla tullar, skatter, taxor och andra avgifter som fastställs och uppbärs i de avtalsslutande parternas territorier vid tillämpning av tullagstiftning, dock med undantag av taxor och avgifter begränsade till belopp som motsvarar ungefärliga kostnader för tillhandahållna tjänster,

c) *begärande myndighet*: behörig administrativ myndighet som för detta ändamål utsetts av en avtalsslutande part och som gör en framställning om bistånd i tullfrågor,

d) *anmodad myndighet*: behörig administrativ myndighet som för detta ändamål utsetts av en avtalsslutande part och som tar emot en framställning om bistånd i tullfrågor,

e) *överträdelse*: varje överträdelse av tulllagstiftningen liksom varje försök till sådan överträdelse.

Artikel 2

Räckvidd

1. De avtalsslutande parterna skall lämna varandra bistånd på det sätt och i enlighet med de villkor som är fastställda i detta pro-

tokoll för att säkerställa en korrekt tillämpning av tullagstiftningen, särskilt genom att förebygga, upptäcka och utreda överträdelser av denna lagstiftning.

2. Det bistånd i tullfrågor som avses i detta protokoll är tillämpligt på varje administrativ myndighet hos de avtalsslutande parterna som är behörig att tillämpa detta protokoll. Detta får inte påverka reglerna om ömsesidigt bistånd i brottsutredningar. Det omfattar inte heller information som inhämtats genom utövande av befogenheter på rättsmyndigheternas begäran, förutom i de fall då dessa myndigheter kommer överens om detta.

Artikel 3

Bistånd på begäran

1. På framställning av den begärande myndigheten skall den anmodade myndigheten lämna alla relevanta upplysningar som kan göra det möjligt för denna att säkerställa en korrekt tillämpning av tullagstiftningen, inbegripet upplysningar om genomförda eller planerade handlingar som innebär eller skulle innebära en överträdelse av sådan lagstiftning.

2. På framställning av den begärande myndigheten skall den anmodade myndigheten lämna denna upplysningar om huruvida varor som exporterats från en avtalsslutande parts territorium har importerats på rätt sätt till den andra avtalsslutande partens territorium och, i tillämpliga fall, också ange använd tullklaringsform.

3. På framställning av den begärande myndigheten skall den anmodade myndigheten vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa övervakning av

a) fysiska eller juridiska personer som skäligen kan antas vara i färd med att överträda eller ha överträtt tullagstiftningen,

b) varurörelser som rapporteras möjligen kunna ge upphov till omfattande överträdelser av tullagstiftningen,

c) transportmedel som skäligen kan antas ha använts, bli använda eller komma att användas vid överträdelse av tullagstiftningen.

Artikel 4

Bistånd på eget initiativ

De avtalslutande parterna skall inom respektive behörighetsområde bistå varandra, om detta anses vara nödvändigt för en korrekt tillämpning av tullagstiftningen, i synnerhet när de får in upplysningar som hänförs till

- handlingar som har inneburit, innebär eller skulle innebära en överträdelse av sådan lagstiftning och som kan vara av intresse för andra avtalslutande parter,
- nya medel eller metoder som tillämpas för att genomföra sådana handlingar,
- varor som är kända för att vara föremål för omfattande överträdelser av tullagstiftningen vid import, export, transitering eller annan tullklarering.

Artikel 5

Delgivning

På framställning av den begärande myndigheten skall den anmodade myndigheten i enlighet med sin lagstiftning vidta alla nödvändiga åtgärder för att till mottagare som är bosatta eller etablerade inom dess territorium

- delge alla handlingar,

— delge alla beslut,

som omfattas av detta protokolls tillämpningsområde. I detta fall är artikel 6.3 tillämplig.

Artikel 6

Biståndsframställningens form och innehåll

1. Framställningar om bistånd enligt detta protokoll skall göras skriftligen. De handlingar som behövs för att framställningen skall kunna efterkommas skall bifogas framställningen. I brådskande fall kan muntliga framställningar godtas, men sådana måste omgående bekräftas skriftligen.

2. Framställningar enligt punkt 1 i denna artikel skall innehålla följande upplysningar:

- a) Den begärande myndighet som gör framställningen.
- b) Begärd åtgärd.
- c) Föremålet och grunden för framställningen.
- d) Tillämpliga lagar och andra författningar.
- e) Så exakta och fullständiga upplysningar som möjligt om de fysiska eller juridiska personer som är föremål för utredningen.
- f) En sammanfattning av de relevanta sakuppgifterna, med undantag för ärenden som avses i artikel 5.

3. Framställningar skall göras av den anmodade myndigheten på ett officiellt språk eller på något annat språk som är godtagbart för denna myndighet.

4. Om en framställning inte uppfyller de formella kraven, får rättelse eller komplettering begäras. Beslut om säkerhetsåtgärder får dock meddelas.

Artikel 7

Handläggning av framställningar

1. För att efterkomma en biståndsframställning skall den anmodade myndigheten eller, då denna inte är behörig, det administrativa organ till vilken den anmodade myndigheten ställt framställningen, handla inom ramen för sin behörighet och tillgängliga resurser som om den handlade för egen räkning eller på begäran av någon annan myndighet hos samma avtalsslutande part, genom att lämna tillgängliga upplysningar eller genom att antingen företa lämpliga undersökningar eller se till att sådana företas.

2. Biståndsframställningar skall handläggas i enlighet med den anmodade avtalsslutande partens lagar och andra författningar.

3. Behörigt bemyndigade tjänstemän hos en avtalsslutande part får, efter tillstånd av den andra berörda avtalsslutande parten och på de villkor som denna ställt, från den anmodade myndigheten eller från någon annan myndighet för vilken den anmodade myndigheten är ansvarig, skaffa fram de upplysningar om överträdelser av tullagstiftningen som den begärande myndigheten behöver för tillämpningen av detta protokoll.

4. Tjänstemän hos en avtalsslutande part får, med tillstånd av den andra avtalsslutande parten, närvara vid undersökningar som genomförs på den senares territorium.

Artikel 8

Former för informationsutbyte

1. Den anmodade myndigheten skall till den begärande myndigheten meddela resultatet av företagna undersökningar i form av handlingar, bestyrkta kopior av handlingar, rapporter och liknande.

2. De dokument som avses i punkt 1 kan

ersättas av datoriserad information framtagen i valfri form för samma ändamål.

Artikel 9

Undantag från skyldigheten att lämna bistånd

1. De avtalsslutande parterna får vägra lämna bistånd enligt detta protokoll, om biståndet skulle

- a) strida mot suveränitet, allmän ordning (l'ordre public), säkerhet och andra väsentliga intressen, eller
- b) gälla valuta- eller skattebestämmelser som inte kan hänföras till bestämmelser om tullar, eller
- c) inkräkta på industri-, handels- eller yrkeshemligheter.

2. Om den begärande myndigheten gör en framställning om bistånd som den själv inte skulle kunna lämna på anmodan, skall den framhålla detta i sin framställning. Det är sedan upp till den anmodade myndigheten att bestämma hur den skall bemöta en sådan förfrågan.

3. Om en framställning om bistånd inte kan efterkommas eller om den avslås, skall den begärande myndigheten utan dröjsmål underättas om beslutet och skälen för detta.

Artikel 10

Skyldighet att iaktta sekretess

1. Alla upplysningar som lämnats enligt detta protokoll skall, oavsett form, vara konfidentiella. De skall omfattas av sekretess och åtnjuta det skydd som gäller samma slags upplysningar enligt de tillämpliga lagarna hos den avtalsslutande part som mottagit upplysningarna, och enligt motsvarande bestämmelser tillämpliga på gemenskapens myndigheter.

2. Personupplysningar skall inte överföras

om det finns rimliga skäl att anta att överföringen eller användningen av uppgifterna strider mot de grundläggande rättsprinciperna hos en av parterna och särskilt om den berörda personen oberättigat skulle lida skada. På begäran skall den mottagande parten informera den underrättande parten om användningen av de upplysningar som den får och om de uppnådda resultaten.

3. Personupplysningar får endast överföras till tullmyndigheterna och, om åtal är nödvändigt, till allmänna åklagare och juridiska myndigheter. Andra personer eller myndigheter får endast ta del av sådana upplysningar efter föregående medgivande av den underrättande myndigheten.

4. Den underrättande myndigheten skall kontrollera riktigheten i de upplysningar som skall översändas. Om det visar sig att de överförda upplysningarna varit felaktiga eller skall strykas, skall den mottagande parten omedelbart underrättas om detta. Denna part är förpliktigad att utföra korrigerings- eller strykningarna.

5. Utan att det påverkar de fall då det allmänna offentliga intresset är avgörande, kan den berörda person på begäran få besked om datalagren och syftet med denna lagring.

Artikel 11

Användning av upplysningar

1. Erhållna upplysningar skall uteslutande användas för detta protokolls syften och får endast användas av en avtalsslutande part för andra ändamål efter skriftligt medgivande av den administrativa myndighet som lämnat uppgifterna och med de eventuella förbehåll som denna utfärdar. Dessa bestämmelser skall inte tillämpas för upplysningar som avser brott rörande narkotika eller psykotropa ämnen. Sådana upplysningar får inom ramarna för artikel 2 meddelas andra myndigheter som är direkt verksamma i kampen mot narkotikahandeln.

2. Punkt 1 skall inte hindra användningen av upplysningar i eventuella rättsliga eller administrativa förfaranden som inleds till följd av överträdelse av tullagstiftningen.

3. De avtalsslutande parterna får vid registrering av bevis, rapporter och vittnesmål samt i förfaranden som inletts inför domstol som bevis använda erhållna upplysningar och handlingar som de tagit del av i enlighet med bestämmelserna i detta protokoll.

Artikel 12

Sakkunniga och vittnen

En tjänsteman vid en anmodad myndighet får bemyndigas att, inom ramen för detta bemyndigande, inställa sig som sakkunnig eller vittne vid ett rättsligt eller administrativt förfarande rörande ärenden som omfattas av detta protokoll inom en annan avtalsslutande parts jurisdiktion, och förete sådana föremål eller handlingar, eller bestyrkta kopior därav, som kan behövas vid dessa förfaranden. Av framställningen om inställelse skall klart framgå i vilket ärende och i vilken egenskap tjänstemannen skall höras.

Artikel 13

Kostnader för bistånd

De avtalsslutande parterna skall avstå från att kräva ersättning av varandra för kostnader som föranletts av tillämpningen av detta protokoll utom, när så är skäligt, för ersättning till sakkunniga och vittnen samt till tolkar och översättare som inte är anställda i offentlig tjänst.

Artikel 14

Genomförande

1. Förvaltningen av detta protokoll skall

anförtras åt, å ena sidan de centrala tullmyndigheterna i Rumänien och, å andra sidan, de behöriga enheterna inom kommissionen eller, i tillämpliga fall, tullmyndigheterna i gemenskapens medlemsstater. De skall, med hänsyn till regler om dataskydd, fatta beslut om alla praktiska åtgärder och arrangemang som är nödvändiga för protokollets tillämpning. De kan till de behöriga organen föreslå de ändringar i detta protokoll som de anser bör göras.

2. De avtalsslutande parterna skall rådgöra med varandra och därefter hålla varandra underrättade om de detaljerade tillämpningsföreskrifter som antas i överensstämmelse med bestämmelserna i denna artikel.

Artikel 15

Protokollets kompletterande karaktär

1. Detta protokoll skall komplettera och inte hindra tillämpningen av eventuella avtal om ömsesidigt bistånd som slutits eller kan komma att slutas mellan två eller flera av gemenskapens medlemsstater och Rumänien. Det skall inte heller utesluta mera vittgående ömsesidigt bistånd som lämnas enligt sådana avtal.

2. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 11 skall dessa avtal inte påverka de gemenskapsbestämmelser som reglerar utbyte mellan kommissionens behöriga enheter och medlemsstaternas tullmyndigheter av sådana upplysningar rörande tullärenden som kan vara av intresse för gemenskapen.

PROTOKOLL**OM ANPASSNING AV DE INSTITUTIONELLA ASPEKTERNA I EUROPAAVTALET OM UPPRÄTTANDE AV EN ASSOCIERING MELLAN EUROPEISKA GEMENSKAPERNA OCH DERAS MEDLEMSSTATER, Å ENA SIDAN, OCH RUMÄNIEN, Å ANDRA SIDAN, FÖR ATT BEAKTA REPUBLIKEN ÖSTERRIKES, REPUBLIKEN FINLANDS OCH KONUNGARIKET SVERIGES ANSLUTNING TILL EUROPEISKA UNIONEN**

KONUNGARIKET BELGIEN,

KONUNGARIKET DANMARK,

FÖRBUNDSREPUBLIKEN TYSKLAND,

HELLENSKA REPUBLIKEN,

KONUNGARIKET SPANIEN,

FRANSKA REPUBLIKEN,

IRLAND,

ITALIENSKA REPUBLIKEN,

STORHERTIGDÖMET LUXEMBURG,

KONUNGARIKET NEDERLÄNDERNA,

REPUBLIKEN ÖSTERRIKE,

PORTUGISISKA REPUBLIKEN,

REPUBLIKEN FINLAND,

KONUNGARIKET SVERIGE,

FÖRENADE KONUNGARIKET STORBRITANNIEN OCH NORDIRLAND,

avtalsslutande parter i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, Fördraget om upprättandet av Europeiska kol- och stålgemenskapen och Fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen,

nedan kallade "medlemsstaterna", och

EUROPEISKA GEMENSKAPEN, EUROPEISKA KOL- OCH STÅLGEMENSKAPEN

OCH EUROPEISKA ATOMENERGIGEMENSKAPEN,

nedan kallade "gemenskapen",

å ena sidan, och

RUMÄNIEN

å andra sidan,

SOM BEAKTAR Europaavtalet om upprättande av en associering mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Rumänien, å andra sidan, som undertecknades i Bryssel den 1 februari 1993 och trädde i kraft den 1 februari 1995, nedan kallat Europaavtalet,

SOM BEAKTAR att Republiken Österrike, Republiken Finland och Konungariket Sverige anslöt sig till Europeiska unionen den 1 januari 1995, och

SOM HAR BESLUTAT att genom ömsesidig överenskommelse avgöra vilka anpassningar av de institutionella aspekterna som skall göras i Europaavtalet för att beakta Republiken Österrikes, Republiken Finlands och Konungariket Sveriges anslutning,

HAR ENATS OM FÖLJANDE.

ARTIKEL 1

Republiken Österrike, Republiken Finland och Konungariket Sverige blir avtalsslutande parter i Europaavtalet om upprättande av en associering mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Rumänien, å andra sidan.

ARTIKEL 2

De på finska och svenska upprättade versionerna av texten till Europaavtalet, inbegripet de bilagor och protokoll som utgör en integrerad del av detta, skall, liksom de förklaringar och skriftväxlingar som utgör bilagor till slutakten, ha samma giltighet som originaltexterna. Texten till de finska och svenska versionerna av det nämnda Europaavtalet bifogas detta protokoll.

ARTIKEL 3

Detta protokoll, som utgör en integrerad del av Europaavtalet, skall godkännas av de avtalsslutande parterna i enlighet med deras

egna förfaranden. De avtalsslutande parterna skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att genomföra detta protokoll.

ARTIKEL 4

Detta protokoll träder i kraft den första dagen i den andra månaden efter det att de avtalsslutande parterna underrättar varandra om att de förfaranden som avses i artikel 3 har slutförts.

ARTIKEL 5

Generalsekretariatet vid Europeiska unionens råd skall vara depositarie för detta protokoll.

ARTIKEL 6

Detta protokoll upprättas i två exemplar på danska, engelska, finska, franska, grekiska, italienska, nederländska, portugisiska, spanska, svenska, tyska och rumänska språken, vilka samtliga texter är lika giltiga.

Som skedde i Bryssel den tjugoåttonde juni nittonhundranittionio.